

ASOCIAȚIA IHTIS

*Comunicarea este arta de a trăi,
iar auto-reprezentarea
libertatea de a fi noi înșine*

<http://asociatia-ihtis.ro>

AUTO-REPREZENTAREA

Factor esențial al integrării

un dialog sincer între persoane cu și fără dizabilități

Coordonator:
MIHAELA MIHĂESCU

*Lucrare editată în cadrul Proiectului
“Ce pot face eu pentru comunitate”*

Tipografia Shik & Stefan

LIBERA EXPRIMARE UN DREPT FUNDAMENTAL

Libertatea de exprimare se înscrie în categoria drepturilor și libertăților fundamentale, iar exprimarea gândurilor, a opiniilor și libertatea creațiilor de orice fel, prin viu grai, prin scris, prin imagini, prin sunete sau prin alte mijloace de comunicare în public sunt inviolabile.

Pentru persoanele cu dizabilități fizice severe, dreptul la liberă exprimare este deseori încălcat, inter-reaționarea cu persoana însoțitoare fiind o tendință generală a oamenilor. O astfel de mentalitate face ca viețile persoanelor cu dizabilități fizice, având IQ normal, să fie coordonate de oricine altcineva dar nu de ele însele, consecința fiind prelungirea la nesfârșit a statutului lor de persoane “asistate social”.

Puțini sunt cei care conștientizează ce se întâmplă în sufletul unui utilizator de fotoliu rulant, care aude rostindu-se în fața sa: “cu dumneata nu discut, să între însoțitorul”. Situația este reală, trăită de mulți dintre noi. Astfel de mărturii sunt semnalate prompt pe site-ul Asociației IHTIS, transformat într-un mijloc online de advocacy, de fiecare dată când împrejurările o cer.

Termenul “advocacy” înseamnă “susținerea unei pledoarii urmărind: fie exprimarea opiniei asupra unui lucru **personal** important, fie susținerea unei cauze sau propuneri **comune**”.

Curajul de a combate public, constant și conștient o situație de limitare sau împiedicare a liberei exprimări, nu îl au mulți dintre noi.

Teama repercursiunilor sociale față de o atitudine demnă, îi determină pe mulți să accepte situația chiar dacă, deseori, sunt indignați de faptul că dreptul la auto-reprezentare le este încălcat.

Deficiență - dizabilitate - handicap sunt termeni diferiți. Primul se referă la problema strict medicală, al doilea la limitarea abilității personale de a săvârși anumite activități fizice, iar cel din urmă exprimă rezultatul interacțiunii dintre persoana cu dizabilități și mediul fizic necorespunzător pregătit (adaptat) nevoilor personale, impuse de deficiența avută.

Gradul de educație și atitudinea personală stabilesc rolul și locul fiecărui cetățean în comunitate, indiferent dacă are sau nu o deficiență.

Încurajarea copiilor și tinerilor cu dizabilități fizice (și, nu numai) de a-și expune singuri punctul de vedere - reprezintă un act de demnitate și respect reciproc, în beneficiul tuturor.

Armonia firească a vieții devine haotică atunci când oamenii nu au încredere în potențialul semenului cu dizabilități, îndeosebi atunci când chipul acestuia iese oarecum din „tiparul” lumesc și, prin prisma chipului, i se pune eticheta „bun de nimic”.

Câți dintre noi sunt așa sau câți nu sunt?

Rostul acestei lucrări este de a găsi un răspuns.

Mihaela Mihăescu

PLEDOARIE PENTRU NORMALITATE

Normalitatea, ca să nu reproducem din dicționarul explicativ al limbii române, este diferită și, în egală măsură, similară fiecăruia dintre noi.

Fiecare poate spune altceva despre normalitate. Adică, normalitatea este pentru mine ceea ce văd eu că este firesc în viața mea.

M-am gândit să scriu câte ceva despre normalitate eu, un om normal, care pretind să fiu văzută așa de către cei din jur.

Mă consider un om normal, cu o serie de limite impuse de dizabilitatea medie pe care o am. Această normalitate mi-am impus-o eu și a fost asimilată în timp, în mod diferit.

Un copil cu dizabilități se va considera cu greu ca fiind normal, dacă cei din jurul lui îl tratează diferit. Acest statut copilul îl poate dobândi cu mare efort, numai dacă nu renunță la lupta de a se impune și depinde de modul în care părinții lui îl vor susține.

Mama mea mă îndemna să mă duc să mă joc cu copiii din fața blocului, chiar dacă eu nu aș fi putut niciodată să joc leapșa pe melcul de gunoi. Dar, am învățat să sar elasticul făcând exerciții în casă. Astfel, cei care au vrut să fie prietenii mei, au fost și mai sunt și acum.

Eu sunt un om norocos, am o familie care a avut o atitudine firească față de mine și care m-a tratat ca pe un om normal, având în același timp o grijă nemăsurată.

Această grijă mai este manifestată și acum, evident într-o altă formă. Fiind o persoană crescută în acest mod, m-am luptat cât am putut să îmi mențin și chiar să perfecționez independența câștigată. Nu spun că nu este dificil, însă, cel mai important lucru este: SĂ NU RENUNȚI.

Aș putea povesti diverse experiențe avute în timp, care, deși mi-au lăsat un gust amar, nu m-au determinat să renunț ba, dimpotrivă, ceva m-a împins să merg mai departe. Să vă spun că am fost întrebata de către un medic neurolog, cum de am terminat o facultate? Mi-e jenă mie de lipsa lui de toleranță.

De fapt, ceea ce aș vrea să transmit este că vom putea fi tratați ca niște oameni normali, numai dacă vom avea curajul să ne facem văzuti, să arătăm ce știm, ce putem, câtă disponibilitate avem să învățăm lucruri noi și, astfel, să reeducăm o societate care mult timp ne-a marginalizat.

Toleranța este cheia succesului pentru viitorul persoanelor cu dizabilități din România și evident tenacitatea noastră de a nu ne lăsa învinși.

Eforturile făcute de organizațiile care susțin persoanele cu dizabilități vor avea acel rezultat scontat, în timp, pe măsură ce oamenii din jurul nostru vor învăța să nu ne mai privească diferit.

Maria Mihai

ASOCIAȚIA IHTIS & LUMEA ONG

În viziunea Asociației IHTIS, normalitatea este sinonimă cu libertatea de a trăi demn, punând în prim plan cugetul, răbdarea, învățătura ortodoxă și modestele noastre fapte personale.

Fondată la inițiativa unei persoane cu dizabilități fizice severe asociate, IHTIS s-a vrut a fi încă de la început un ideal frumos, neînțeleș însă câțiva ani în șir datorită faptului că NU corespundea tiparului de “ONG care oferă ajutoare”.

Asociația IHTIS încearcă să echilibreze balanța între A DĂRUI și A PRIMII, reliefând prin acțiunile sale faptul că: dizabilitatea fizică nu înseamnă o piedică în A DĂRUI, dar nici o motivație de a aștepta doar SĂ PRIMEȘTI.

Perioada 2004 – 2011 a generat o bună experiență în definirea Asociației IHTIS, prin care tinerii cu dizabilități fizice severe având IQ normal sunt îndemnați să se auto-reprezinte, fiind ei înșiși inițiatori, coordonatori și beneficiari ai proiectelor în sfera socio-culturală.

Asociația IHTIS a simbolizat mereu voința și iscusința copiilor și tinerilor cu dizabilități fizice severe (având IQ normal) de a experimenta integrarea într-o mulțime de oameni ce se străduiesc adesea din răspuțeri să le zădărnicească dăruirea, perseverența, încăpățănarea de a face ca integrarea lor socială reală să se întâmple.

Astăzi, IHTIS înseamnă: literatură, cântec popular, luptă câștigată împotriva discriminării, conștientizare, sensibilizare, socializare ... Numele proiectelor inițiate sunt sugestive: “Împreună întregi”,

“Un minut în fotoliul rulant”, “Suflet lângă suflet prin cântec”, “Răvaș pentru lumea de azi”, “Omagiu mamei”, “Web 2.0 – Blogul ca mijloc de advocacy”, “TV IHTIS”, Campania “350000 euro = solidaritatea a 350000 de oameni”, “Consiliere psihologică online”, “Peer Counselling” și multe altele - în toate aceste acțiuni, auto-reprezentarea fiind factorul cheie.

Evaluarea de către juriile de specialitate, a situat Asociația IHTIS doi ani la rând pe podiumul Galei Societății Civile:

- Premiul al III-lea și Mențiune la Gala Societății Civile 2009;

- Premiul Special ERSTE și Mențiune la Gala Societății Civile 2010;

Se spune deseori că: „în noua societate informațională, capitalul uman înlocuiește capitalul financiar, ca resursă strategică”.

La IHTIS așa este: RESURSELE UMANE suntem noi – persoane cu dizabilități fizice severe, asistenții noștri personali și doi, trei voluntari de nădejde care, prin acțiuni inedite promovăm adevărata integrare socială, pe care mulți o comentează dar puțini o aplică și înțeleg.

A învinui dizabilitatea pentru tarele sociale care generează handicapul – înseamnă a fugi de responsabilitatea profesiei avute. Un medic, un dascăl, un funcționar public, un constructor etc., lipsiți de priceperea inter-relaționării cu o persoană cu dizabilități fizice severe a cărui intelect este normal – sunt înșiși răspunzători de existența situațiilor definite prin: „marginalizare”, „excludere”, „discriminare”, „handicap”.

Mihaela Mihăescu

CE POT FACE EU PENTRU COMUNITATE?

În România există tendința de îndreptare a atenției către ceea ce NU pot face tinerii cu dizabilități fizice, despre cealaltă extremă rareori vorbindu-se. Lipsa unor abilități este mult mai vizibilă și elimină orice gând de evaluare pozitivă din partea cuiva.

Proiectul “Ce pot face eu pentru comunitate” și-a propus ca scop scoaterea din anonimat a tinerilor cu dizabilități fizice severe (având coeficient de inteligență normal) care prin rezultatele faptelor lor se dovedesc a fi RESURSE ÎN SOCIETATE.

Proiectul “Ce pot face eu pentru comunitate” în toate acțiunile sale ascunde un aspect inedit: intenția de alcătuire treptată a unei comunități în care tinerii cu și fără dizabilități își aduc aportul cu șanse egale, intră în competiție, primesc aprecieri sau critici corespunzător gradului propriu de implicare.

Beneficiarii proiectului sunt și vor fi foarte atent selectați pentru fiecare dintre acțiuni, întrucât nucleul format dorim să constituie o echipă de nădejde pentru activismul social în viitor.

Planul activităților prevăzute este gândit astfel încât să poată fi exprimate forme diverse de auto-reprezentare, de la dialog, literatură, fotografie, folclor, tradiții... până la valorificarea produselor lucrate manual, de către tinerii cu dizabilități.

Masa rotundă, din debutul proiectului, are ca finalitate această carte, un suport logistic adresat aceluia care vor dori să ne cunoască înainte de a ni se alătura.

Va urma un eveniment mult mai complex, în care teoria va fi transpusă în practică, un prim test de cetățenie activă marcat prin: expoziție cu vânzare, lansare de carte, workshop tematic privind viitorul economic al creatorilor cu și fără dizabilități în Județul Botoșani, spectacolul “Dorohoian de nota 10”.

În preajma sfintei sărbători a Nașterii Domnului, ne vom întâlni din nou pentru a primi colindătorii cu și fără dizabilități și după puteri le vom bucura sufletele cu daruri modeste.

Acestea sunt planurile Proiectului “Ce pot face eu pentru comunitate”, desfășurat în perioada august - decembrie 2011.

Asociația IHTIS adresează un gând sincer de mulțumire partenerilor, sponsorilor și susținătorilor care au făcut posibilă implementarea acestui proiect:

**CASA MUNICIPALĂ DE CULTURĂ
DORHOI**

**CLUBUL COPILOR ȘI ELEVILOR
DORHOI**

**SEMINARUL LICEAL “SF. IOAN IACOB”
DORHOI**

YUUB ROMÂNIA

TIPOGRAFIA SHIK & STEFAN

Partener Media: DOROHOINEWS

BUNE PRACTICI ÎN RELAȚIILE DINTRE PERSOANELE CU ȘI FĂRĂ DIZABILITĂȚI

Întrucât oamenii ezită să vină spre noi, le ieșim noi în cale, pentru început, cu o serie de informații utile inițierii unui dialog.

În general, persoanele cu dizabilități sunt puternice, dar extrem de sensibile. În relațiile lor cu ceilalți, atitudinea și comportamentul manifestat de cei cu care vin în contact au o semnificație deosebită pentru psihicul lor. Un gest prietenesc sau o vorbă bună valorează mai mult decât un ajutor material sau financiar.

De fiecare dată, trebuie avut grijă ca buna intenție de a inter-relaționa să nu trezească în sufletul celui cu dizabilități sentimentul că este umilit.

Înainte de a inter-relaționa cu o persoană cu dizabilități, este bine de știut că:

Dacă este total sau partial surdă, aude greu, este mută sau foarte greu de înțeles – plasați-vă în fața sa, cu fața bine luminată; vorbiți rar, distinct, folosind cuvinte simple, ușor de citit pe buzele dumneavoastră; faceți gesturi simple; în caz de dificultate... scrieți.

Dacă are un baston alb, poate fi complet nevăzătoare, poate avea tulburări mai mari sau mai mici de vedere – oferiți-vă ajutorul dacă vedeți o ezitare a sa, dacă vedeți un obstacol în calea sa; spuneți-vă numele fără să așteptați să fiți întrebat; lasați-o să folosească bastonul, cu el "simte" obstacolele; oferiți-i dvs. brațul, nu o prindeți de brațul

său; nu vă supărați dacă vă refuză; în acel moment poate experimenta o anumită situație.

Dacă însoțiți o persoană cu mobilitate redusă – mergeți în același ritm, fiind atent(ă) să nu fie împinsă de ceilalți; nu îndepărtați cârjele de ea; nu o bruscați.

Dacă are o inteligență limitată, are un aspect facial deosebit (mongoloid), are gesturi stângace – nu vă fie frică; respectați-o (înțelege mai mult decât puteți crede); fiți răbdători, reacționează încet; intrați în legătură cu ea / cu cei ce o însoțesc.

Dacă este în scaun rulant – cereți-i să vă explice ce puteți face; atenție la manevrele greșite ce o pot arunca din scaunul său; atenție la coborârea scărilor etc; nu apucați niciodată scaunul de cotiere; pentru a-i vorbi, în măsura posibilului, așezați-vă.

Dacă merge greu sau deloc, vorbește greu sau deloc, gesturile sale sunt bizare, necontrolate, cu chipul uneori foarte crispat – nu o bruscați; mergeți în ritmul său; dacă nu înțelegeți ce spune, nu ezitați să-i cereți să repete, va înțelege; nu vă lăsați impresionați de aspectul său.

Dacă are diminuate anumite facultăți (mobilitate, reacții, auz, vedere) – propuneți-i să o ajutați; respectați ritmul său de mers; nu utilizați expresii copilărești.

INTERVIU

Era o dimineață oarecare, la fel ca toate celelalte pe care le începeam în mașina 104 cu care mergeam la serviciu. Zic "o începeam", deși eram deja în mașină, deoarece până să urc în mijlocul de transport sunt de obicei somnolentă, totul e monoton, aceeași rutină, pe parcursul aceluiași traseu lung al mașinii pline de lume.

Nu citesc pe drum și nici muzică nu ascult, nu mi place, mi se pare că mă izolez, prefer să privesc în jur, la oameni, mi se pare mai interesant și câteodată observ câte o scenă insolită. E felul meu de a mă bucura de diversitate, de a mă simți mai puțin anonimă printre figurile mereu necunoscute.

În ziua aceea mi-a sărit în ochi o tânără cam de vârsta mea, cu o tunsoare perfectă, blondă, cu ceafa frumos aranjată, cu ochelari fumurii, se pregătea să coboare la aceeași stație ca și mine. Am încercat un sentiment de invidie față de coafura ei atât de reușită, la acea oră matinală, pe lângă părul meu mereu dezordonat. Am coborât și, o dată ajunsă jos, am observat un amănunt surprinzător: avea un baston alb, de nevăzător, cu care tatona pământul.

Fără să stau pe gânduri, am ajuns imediat în dreptul ei și, cu multă sollicitudine, m-am oferit să îi fiu sprijin eu. A fost de acord, deși am simțit că o făcea ca și când i-aș fi cerut să îi plimb câinele, adică permisiunea ei era ca și când voia să-mi facă mie o favoare. La asta m-am gândit abia mai târziu... Pe moment, eram doar încântată că pot fi de folos, era în drumul meu și aveam mult de mers pe jos. Era bine dispusă, la ora aceea se întorcea deja acasă și îmi spunea că i se întâmplă să meargă mult pe jos, pe toată Vatra Luminoasă, un bulevard destul de

lung, că este fizioterapist de meserie și că merge acasă la clienți. Cu asta se ocupă...

Și-mi zice pe neașteptate: "Ce vreme frumoasă e astăzi, ce soare sclipitor!" A fost ca un duș rece, eu încă nu apucasem să mă bucur de ce văd, iar ea îmi deschidea în momentul acela ochii! De fapt, îmi deschidea inima, îmi spunea că trebuie să îți începi ziua optimist, să te bucuri de ceea ce simți, de bucuriile mărunte. Să inventezi cu ajutorul celorlate simțuri, să completezi, să te dezvolți.

Se apropia un șănțuleț, i-am zis din timp să fie mai atentă, iar ea mi-a explicat că știa deja... Simțise, abia perceptibil, din strânsura brațului meu că se apropia un obstacol. Nici nu-mi dădusem seama că îi transmisesem stress-ul meu, că își dăduse seama cât eram eu de crispată și câtă nevoie aveam eu de ajutorul ei.

Pot spune că în ziua aceea am fost condusă de o nevăzătoare și dacă ar fi să vorbesc despre integrare, aș implora-o pe ea să mă integreze în lumea ei, să mă accepte cu îngrijorările mele cotidiene, să mă ghideze și să mă ajute să înțeleg pentru ce merită să trăiești în viața asta.

Nu știu cum se numește tânăra aceea, o văd uneori de la distanță, când mă grăbesc să merg la muncă, eu încă mohorâtă și în goană, ea pe îndelete, cu părul aranjat de parcă zilnic ar merge la un interviu.

Dacă aveți șansa să vină la voi să caute serviciu, considerați-vă de-a dreptul norocoși. Este posibil ca tocmai să se fi specializat în calculatoare sau în contabilitate ori în vânzări sau în asigurări. Iar dacă aveți nevoie de mai multă motivație în cadrul firmei voastre, numiți-o direct: Manger la Resurse Umane!

Marinela Trifan

MASA ROTUNDĂ

- un cadru prielnic comunicării -

Pretutindeni în viața socială găsim sisteme de activitate, ansambluri concret organizate, în interiorul cărora agenții acțiunii (adică, indivizii sau grupurile de indivizi) colaborează, depun o activitate vitală pentru realizarea anumitor scopuri.

Din luna august 2004 - noi, membrii Asociației IHTIS - ne facem cunoscute gândurile personale ori de câte ori avem ocazia. De această dată, însă, ne-am propus să aflăm cum suntem percepuți, unde am putea ajunge și, mai ales, alături de cine?

Încă din momentul înființării, Asociația IHTIS a militat pentru punerea membrilor de drept (copii, tineri, adulți cu dizabilități fizice) față în față cu semenii fără dizabilități, creând astfel cadrul prielnic diverselor forme de participare, comunicare și integrare socială concretă.

Esența oricărei organizații este EFORTUL UMAN, iar eficiența și eficacitatea acesteia sunt influențate în mare măsură de COMPORTAMENTUL tuturor în cadrul acțiunilor unei organizații.

Masa rotundă cu tema “Auto-reprezentarea - factor esențial al integrării”, se poate spune că a dovedit întru totul esență, eficiență, eficacitate și comportament civic.

O parte dintre participanți au străbătut zeci, chiar sute de kilometri, pentru a cunoaște problemele din sfera dizabilității și a analiza posibilitățile personale de implicare în cadrul **Proiectului “Ce pot face eu pentru comunitate”** și nu numai...

Au răspuns invitației noastre nume importante ale comunității dorohoiene (botoșănene chiar), printre care: preotul Ciprian Șoptică, dna Valuța Murariu - directoare a Casei Municipale de Cultură, dl Nicu Anton de la aceeași instituție, institutorul Corneliu Drescanu, din Dumbrăvița – Ibănești, poetul de origine irakiană Bara Haki Abdalbaki, dl Radu Căjvăneanu – vicepreședintele Asociației pentru Protecția Consumatorului din Botoșani și coordonator al centrului Europe Direct Botoșani, dna Irina Miron – directoarea Clubului Copiilor din Dorohoi și profesorul Ciprian Mihai de la club – vechi colaboratori ai Asociației IHTIS, dl Marius Petrescu și colega sa, dra Adriana Dănilă de la DorohoiNews - partener media în proiectul nostru, dl Gheorghe Bogdan, dna Niculina Butincu - din partea Direcției de Asistență Socială Dorohoi, dl Robert Lupașcu - profesor-consilier la Școala nr.5 din Dorohoi sau reprezentanți din partea diverselor asociații centrate în jurul ideii de a schimba ceva în comunitatea dorohoiană.

Partea practică a generat o atmosferă caldă, familială, în care grupul țintă - cei patru tineri cu dizabilități fizice - au primit sfaturi, încurajări, aprecieri în proză sau versuri ... dar, au și răspuns întrebărilor puse de o parte dintre participanții sus-amintiți.

Importante fragmente din alocuțiunile celor prezenți, întrebările puse grupului țintă, precum și răspunsurile oferite de către reprezentanții Asociației IHTIS, vor fi descrise pe larg în paginile ce urmează...

* * *

Pr. Ciprian Șoptică - am auzit de întâlnirea dumneavoastră. Eu v-am mai întâlnit la diferite evenimente organizate în Dorohoi, mai ales la care a participat și Seminarul. Acum, dl Marius Petrescu mi-a spus despre această masă rotundă și am dorit să particip.

Dna Valuța Murariu - Mihaela, te felicit pentru tot ce faci. Unii oameni care se consideră normali nu fac ceea ce faci tu. Ești un exemplu de urmat și ar fi bine ca noi, cei care suntem normali, să înțelegem că cu mai puțin efort am putea face mult mai multe. Te felicit pentru ceea ce ești și pentru că existi și, din punct de vedere al Casei Municipale din Dorohoi – chiar personal – ai tot sprijinul.

DI Nicu Anton - Ce pot să spun? Trăiesc intens, sufăr la fiecare nevoie a semenilor mei, la fiecare gând al semenilor mei, mi-aplec întotdeauna bunăvoința în măsura posibilităților și în măsura timpului care nu-mi mai ajunge niciodată, a nevoilor mele personale. Întotdeauna voi fi aici, indiferent de timp, de oră, să deschid ușa Casei de Cultură tuturor cetățenilor, oamenilor care sunt în preajma noastră, pentru ceea ce înseamnă public. Și, "public" înseamnă și un copil extraordinar pe care l-am văzut pe o scenă cântând chiar dacă era nevăzător; și un tânăr extraordinar pe care l-am văzut scriind poezii cu nasul. Și-ntotdeauna, din punctul meu de vedere, am să privesc oamenii altfel, raportându-mă la acești doi tineri pe care i-am întâlnit în viața mea și care au lăsat o amprentă adâncă în sufletul meu, pentru puterea de care noi oamenii cu toate abilitățile și

facilitățile pe care le avem, nu putem să dăm dovadă. Ei sunt într-adevăr luptătorii vieții care reușesc să supraviețuiască deși, avem tendința câteodată să spunem că ne impresionează.

Nu ne impresionează în conștiința lor cu nimic, ei doar luptă mai mult ca noi.

DI Corneliu Drescanu - Aș porni cu un salut, onorată asistență, pentru că este un unicat pentru mine de a participa la Casa Municipală de Cultură pe care, cu onoare, o conduc dna Valuța Murariu și domnul Nicu Anton. Dacă aici, până acum, s-au organizat lansări de carte, spectacole, întâlniri omagiale, festivități și premieri etc, este prima oară când particip alături de dumneavoastră la o activitate oarecum "altfel".

Intrând în Casa Municipală de Cultură am comparat următoarele planuri: strada și ce așteptam să se întâmple aici...

Strada - însemna afluență de lume, însemna un du-te - vino, însemna și nepăsare... Strada însemna acel circuit și acea goană după a avea și după nevoile zilei. Strada însemna și goana teribilă după profit și după a stoarce din zi tot ce este mai avantajos pentru individ. Dar strada uita un aspect: că aici, poate dintre puținele activități din ultimul timp pe care le-a găzduit o instituție reprezentativă a județului nostru, se întâlnesc adevărații oameni care știu să pună forța în joc pentru a învinge un destin.

Vă rog să credeți că, prin intermediul catedrei din colectivul profesoral, am avut contact în 35 de ani de carieră cu nenumărați copii care au prezentat fie de la început, fie pe parcursul școlarizării diferite

dizabilități. De aceea, cuvântul de ordine pe care l-aș folosi astăzi este „a personaliza” orice activitate și orice întâlnire.

Aș dori ca la sfârșit să duceți spre casă următorul sentiment: că ea – Casa de Cultură – a găzduit astăzi o activitate care a fost personalizată și a răspuns cerințelor individuale actului prezent. Acesta este un plan.

Al doilea plan despre care aș aminti, este o recentă competiție de anvergură internațională la care unul dintre atleți a uluit lumea. Fără picioare de la o vârstă extrem de fragedă, cu o familie care a trăit din plin dezamăgirea – acel atlet a evoluat pe scara vieții fără picioare, printr-o voință de fier, ajungând să îndrăgească atletismul. Datorită unei intervenții chirurgicale de marcă – știința a ajuns cu adevărat să răspundă nevoilor lui personale. Atletului nostru și amatorului de sport i se plantează, în locul picioarelor, o parte din membrele inferioare din carbon. Este o reușită, o performanță a științei...

Și, aș face și o scurtă paranteză, aducând o adulație mamelor care au copii cu diferite dizabilități, de diferite grade .. Dar, eu nu le-aș numi grade, le-aș numi “daruri”. Haideți, în această zi considerați că fiecare traumă pe care o are fiecare dintre noi – și noi pe care ne vedeți așa - cât de cât în regulă - să nu credeți că nu avem traumele noastre și că nu purtăm poverile noastre și mesajele noastre – haideți, în această zi, aceste desincronizări în dezvoltarea organismului nostru să le numim “daruri”. Acceptați cuvântul “daruri”? Luați-le ca DARURI, nu ca dureri.

Dacă acceptăm că acestea sunt DARURI și nu traume sau poveri - inclusiv de vedere, de limbaj, de

locomoție, psihice sau de orice fel de categorie în care se includ dizabilitățile - acea persoană n-a cedat și a luat cursa în serios alături de familie.

De aceea, omagiul se cuvine mamelor în această zi, pentru că ele duc și au dus greul cu fiecare dintre noi acasă. Poate lacrimile au sufocat de multe ori inima mamelor, dar ele au reușit să treacă baricadele sufletești și au reușit mai ales... să spere.

Pentru că mama acestui atlet a sperat, transplantul de picior pe bază de carbon a reușit. Chiar dacă primele lui tentative în concursurile și competițiile sportive n-au fost de mare răsunet, acel atlet a reușit la această competiție internațională desfășurată zilele trecute să obțină locul IV alături de mari performeri ai lumii. O asemenea performanță și o asemenea voință, și un asemenea caracter, și mai ales străduința lui de a participa și de a obține o medalie la olimpiada din anul 2012 - sunt cu adevărat exemple care trebuie să ne fortifice interior.

Așa că, dacă datorăm ceva - cuiva, atunci fiecare dintre noi suntem datori mamelor noastre care au știut să sădească în noi dorința de a urca.

Fiind al treilea eveniment în care profit de prezența părintelui Ciprian Șoptică - pe care îl cunosc și îl apreciez la modul deosebit ca fiind extrem de dăruit în inițiative de proiecte, de colaborări, de relaționări cu diverse organizații non-guvernamentale - aduc în atenție pasajul biblic despre slăbănogul de 38 de ani, pe care nu avea cine să-l ducă în scăldătoare. La coborârea îngerului, ce avea loc rareori, la venirea Mântuitorului, Acesta i-a pus o întrebare: „Vrei să te faci sănătos?”.

Toate trei ...

- Imaginea de-afară - acel paradox în care se compromite o lume care aleargă într-o tulburare de animale, de parcă îi mână cineva cu biciul.

- Atmosfera calmă de aici și dorința de a primi astăzi cuvântul că beneficiați de adevărate daruri, haruri și talente. Și...

- Întrebarea lui Hristos: vrei să te faci sănătos?

Reunindu-le pe toate trei, consider că toate constituie un prefix, care alături de imaginea atletului ce a dorit din toată inima performanța, pot însemna un îndemn pentru dumneavoastră, de a privi viața ca pe un dar ceresc și de a o accepta ca pe o provocare.

Și, pentru că suntem la o întâlnire din suflet, am încercat să construiesc un scurt eseu în versuri, ad-hoc, acum 5 minute:

SĂ VREI...

Să știi că darul de a ființa, pe planeta unică din Univers, ți-a fost dat pentru a vrea.

E-o adevărată știință unica înzestrare, deoarece e un „impuls”, e semn de hotar, e marcă...

Fiindcă ești un unicat.

Cu daruri, cu talente, perspective, dar mai ales cu inefabila șansă de a trăi,

Pornește cu apelul de a vrea...

De la dorință vine izvorul, iar setea ți-o va stăvili doar dorința lăuntrică de-a bea.

Vă doresc din toată inima ca activitatea de astăzi să răspundă în mod personalizat așteptărilor dumneavoastră, să răspundă individului, să răspundă fiecăruia din cei prezenți ...

DI Bara Haki Abdalbaki - am cetățenia româno-irakiană, de aproape 30 de ani sunt în România. Vă felicit pentru efortul depus și sper să nu se rămână numai la stadiul de ședință ci, de întâlniri periodice. Sper să ajungă la urechile celor care sunt în stare să facă ceva, nu numai cu legi care nu se respectă cum trebuie... Sper să fie și cu fapta.

AMARUL REPLICII

Nu-mi spune că am un handicap, gândește!...

Oare ai băut amarul ca mine,

Ai adormit, plângând, cu tovarășul tău, perna?

Mă întreabă, cu inocență... de-s șchiop...

Îi răspund simplu: nu știu...

Nu spune că sunt handicapat... întinde-mi mâna, frate!

Ai să mă vezi în cursă, trecând cu brio, cu tine împreună,

Tu alergi bucuros, amintindu-mi de intimitatea mea, nu de mila voastră,

Încorporează-mă, cu voi, toți, prieteni, și suprimă durerea mea profundă!

Îndepărtați-mi depresia și anii care trec și micșorați restricțiile mele, ca un prizonier.

În mod cert, încrederea de sine nu-i regal al tuturor. Ea separă succesul de înfrângere, viața de moarte, zborul de târâș... Parcă, mai cu seamă ce timpul trece, aș spune că nici mulți nu o cresc înlăuntrul lor și nici n-o sădesc pentru altul.

În același mod, mă gândesc că puiul din cuib se avântă singur, într-un zbor haotic, spre a se vedea

dacă e demn de înaltul cerului sau condamnat să fie laș... Încrederea în sine, în această viziune, nu-i o calitate. Ar fi o necesitate. Te ridică din neghină, te clădește, te transformă în OM.

Acum câțiva ani, actorul american Al Pacino se încunună cu un Premiu Oscar, pentru un rol magistral în Filmul „Parfum de femeie”. Expresia definitorie pentru textul de față, ar fi următoarea: „Nu e nimic precum imaginea unui spirit amputat, pentru că nu există proteză pentru așa ceva”.

Ca atare, așa zice, fără urmă de sfială, că spiritul este acela ce nu trebuie altoit niciodată. El nu trebuie bruscat, nu trebuie cenzurat. El trebuie crescut precum aluatul, încet, încet și cei ce azi învață zborul, să lase mâine pe alții, În viața asta lungă și atât de frumoasă, trupul este întâi fraged, apoi puternic și, la sfârșit, țărână... Și când țărână va fi, nu o să poată nimeni distinge forma lui, frumosul din el, urâtul, mărimea, voluptatea... El va fi țărână ...

Spiritul însă, naște oameni pe care îi plâng, la moartea lor, și străinii.

Dna Irina Miron - sunt *directoarea Clubului Copiilor din Dorohoi*, unitate care a mai colaborat cu Asociația IHTIS și își manifestă deschiderea pentru noi colaborări. În 2008 și 2009, am organizat spectacole împreună, pentru strângere de fonduri, un scop pe care l-am considerat nobil și care l-am îmbrățișat cu drag. Suntem deschiși să colaborăm din nou, realizând linia melodică pentru versurile imnului festivalului „Trec Magii prin Vatra Moldovei” – l-am citit, este foarte frumos, felicitări pentru creativitate și abia aștept să vedem împreună ce va fi.

DI Ciprian Mihai - *Clubul Copiilor și Elevilor Dorohoi*. Cum a spus și doamna directoare am colaborat în anii trecuți, sperăm să colaborăm și în continuare. O să-l mobilizăm și pe **domnul Marcel Dupu** pentru a realiza acel imn al festivalului de colinde.

În afară de faptul că am participat la acțiuni și vom participa în continuare, pot vorbi și din perspectiva familiei care are ca membru o persoană cu dizabilități. Acum 9 ani cumnatul meu a avut un accident de tren în urma căruia a rămas fără ambele picioare și cu multe alte probleme, dar a demonstrat familiei - și nu numai nouă - faptul că este printre noi și faptul că a reușit să treacă peste toate acele probleme cauzate de accident. Nu mulți pot face acest lucru și ne-a demonstrat că o persoană cu dizabilități poate fi de multe ori mult mai puternică, din toate punctele de vedere, decât o persoană care se consideră normală.

Vreau să vă felicit pentru tot ceea ce faceți, și sunteți un exemplu, după cum văd, pentru noi, cei care adesea când avem o problemă spunem: „mamă, am descoperit problemele din lumea asta”. Dar nu ne dăm seama că, de fapt, noi suntem fericiți pentru faptul că ne trezim în fiecare zi, că avem două mâini, două picioare, și ne putem descurca singuri, chiar dacă adesea ni se pare că e imposibil când ne surprinde așa ... o micuță problemă, comparativ cu ceea ce au mulți dintre dumneavoastră.

Vă felicit încă o dată pentru tot ceea ce faceți și consider că normalitatea este ceea ce faceți dumneavoastră și nu ceea ce facem noi, persoanele care suntem sănătoase din punct de vedere fizic.

DI Azamfirei Bogdan Ionuț - *membru al Asociației Tinerilor Ortodocși Români, Dorohoi.*

Despre Asociația IHTIS am auzit anul trecut când împreună cu ATOR - IHTIS trebuia să organizeze un eveniment la Sala Teatrului. Acest eveniment nu s-a mai organizat din cauza unor probleme – am înțeles – pe care le-au avut cei de la IHTIS. Nu știam atunci mai nimic despre IHTIS, însă, bineînțeles, când am ajuns acasă am intrat pe internet, m-am documentat și am rămas impresionat de voința și chiar de ideea pe care o au cei de la Asociația IHTIS, iar în continuare le doresc succes.

DI Sticea Emil - *Complexul de apartamente "Floare de Colt" din cadrul Direcției Generale de Protecție Socială Botoșani.* Pentru prima dată vin în contact cu Asociația IHTIS și vreau să vă spun o primă imagine: viață, tărie și caracter - manifestate într-un cadru poate, de multe ori, neprielnic. Sunteți niște oameni care vorbesc despre problemele lor. Imaginea asta îmi dă curaj... N-am lucrat cu cei cu dizabilități, am doar cunoștințe, prieteni care folosesc fotoliul rulant. Nu știu direct cu ce aș putea ajuta, încerc să pun toată voința, inima și tot ce pot eu să susțin proiectul acesta. Vă mulțumesc încă o dată pentru invitație și vă urez succes.

Dna Angela Paveliuc Olariu - *coordonatoarea sectorului Tradiții din cadrul Mitropoliei Moldovei și Bucovinei din Iași și președinta de onoare a Societății Femeilor Ortodoxe Române, societate de caritate, subordonată Mitropoliei Moldovei și Bucovinei.*

Tot ceea ce facem noi, comparativ cu ceea ce faceți dumneavoastră - IHTIS, eu nici n-ar trebui să deschid gura, dragilor. Este Michi aici, sunt și alte persoane drăguțe, cărora încă nu le stiu povestea.,,

N-ar trebui să spun un cuvânt pentru că dumneavoastră sunteți pentru mine o pildă și îmi sunteți foarte dragi, și dacă pot să vă sprijin cu ceva, cu dragă inimă o voi face...

Vă dați seama, cât de datori îi suntem noi lui Dumnezeu și societății, noi care dispunem de tot ce trebuie: ochi, urechi, mâini, picioare.

Deci, dragilor, dacă eu pot să vă fiu cu ceva de ajutor, dacă pot să pun și eu umărul la ceva, o fac cu multă plăcere.

Vă asigur de prețuirea mea totală, necondiționată, de admirația mea și mă rog la Dumnezeu să vă dea putere și curaj să mergeți mai departe, pentru că dumneavoastră sunteți cei care trebuie să fiți cunoscuți, pentru că dumneavoastră sunteți performerii.

Noi suntem niște oameni obișnuiți, care încercăm și noi – când lenea, indolența și alte lucruri nu ne doboară – să mai facem câte ceva.

Voi, însă, care sunteți într-o continuă luptă cu tarele sociale, sunteți demni de toată admirația noastră și noi suntem datori să vă fim alături și să facem și noi ceva.

Acesta este mesajul meu. Vă mulțumesc pentru că m-ați invitat, mă simt onorată pentru că sunt cu dumneavoastră aici și – repet – rostul meu și rolul meu este să pot face ceva pentru dumneavoastră, pentru că n-aveți nevoie de oameni care să spună multe și să nu facă nimic.

Dra Adriana Dănilă – *DorohoiNews* - ceea ce încercăm să facem noi astăzi este să promovăm cât de mult putem proiectele și interesul Asociației Ihtis și, dacă putem face ceva este să transmitem mesajul nostru oamenilor cu speranța că cei care au de văzut vor vedea și poate vor face ceva, poate vor ajuta cu ceva. Din partea DorohoiNews, a **Dlui Dorin Birta**, garantăm și pe viitor toată susținerea și tot ce mai aveți nevoie, promitem să mediatizăm toate evenimentele și întâlnirile pe care le veți avea și vă urăm mult, mult succes în continuare.

DI. Radu Căjvăneanu - *vicepreședintele Asociației pentru Protecția Consumatorului din Botoșani și coordonator al centrului Europe Direct Botoșani*. Prin centrul Europe Direct, încercăm să informăm botoșănenii în legătură cu anumite realități din Uniunea Europeană, să răspundem la întrebări în măsura posibilităților, dacă nu, să-i dirijăm pe cei care pun întrebările respective spre forurile care sunt în măsură să le răspundă și să organizăm anumite activități.

Pot spune cu bucurie că am organizat câteva activități foarte frumoase aici, la Dorohoi, printre care a fost și un frumos spectacol în luna iunie, anul trecut...

Colaborăm, zic eu, destul de bine cu Asociația IHTIS – întâlnită în luna mai, în cadrul unui forum al organizațiilor non-guvernamentale botoșănene, IHTIS fiind una dintre cele mai serioase organizații.

Astăzi, voi încerca să prezint câteva date, câteva elemente din programul Uniunii Europene în ceea ce privește persoanele cu handicap.

UE va avea o strategie pe zece ani pentru eliminarea obstacolelor cu care se confruntă persoanele cu handicap din UE

În UE, în jur de 80 de milioane de persoane suferă de un handicap, mai ușor sau mai sever. Din cauza obstacolelor de ordin fizic cu care se confruntă, cum ar fi accesul dificil la școală sau la locul de muncă, acestea sunt expuse excluziunii sociale. În rândul persoanelor cu handicap se înregistrează un grad redus de ocupare a forței de muncă și un nivel de educație mai scăzut. Pentru această categorie a populației rata sărăciei este cu 70% mai ridicată decât media europeană.

Strategia europeană pentru persoanele cu handicap are drept scop să faciliteze viața de zi cu zi a persoanelor cu handicap, astfel încât acestea să se bucure de drepturile ce le revin în calitate de cetățeni ai UE. Această inițiativă vizează să asigure accesul la finanțarea europeană, să-i sensibilizeze pe cetățeni față de problema handicapului și să încurajeze guvernele statelor membre să coopereze pentru a elimina obstacolele care stau în calea incluziunii.

De asemenea, această strategie confirmă angajamentul UE față de Convenția Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu handicap, semnată în anul 2007. Printre obiectivele pentru următorii cinci ani ale acestei strategii se numără:

- Elaborarea de politici favorabile unui sistem de educație de înaltă calitate, bazat pe incluziune.
- Garantarea faptului că Platforma Europeană de Combatere a Sărăciei acordă o atenție specială persoanelor cu handicap.

Cu această ocazie, se vor reuni experți pentru a face schimburi de bune practici și de experiență.

- Luarea măsurilor necesare pentru a obține recunoașterea reciprocă a cardurilor pentru persoanele cu handicap la nivelul UE, cu scopul de a le garanta un tratament egal în toată Uniunea, ca lucrători, cetățeni sau turiști.

- Elaborarea unor standarde de accesibilitate pentru birourile de vot și pentru materialele promoționale.

- Luarea în considerare a drepturilor persoanelor cu handicap în cadrul programelor de dezvoltare pe plan extern și al celor pentru țările candidate.

Comisia Europeană intenționează să elaboreze și o inițiativă europeană privind accesibilitatea, care ar permite stabilirea unor standarde europene pentru produse, servicii și clădiri publice. Acest lucru ar permite producătorilor de echipamente speciale (scaune cu roțile, tastaturi speciale) să-și comercializeze produsele peste hotare, ceea ce conduce la o diminuare a costurilor.

Promovarea accesibilității contribuie în mare parte la crearea unei culturi a egalității de șanse pentru toți în UE. În același timp, aduce o serie de avantaje economice.

Sprijinirea sectoarelor industriei care investesc în produse și servicii accesibile va stimula inovarea și va contribui la crearea de locuri de muncă.

Dna Niculina Butincu - din partea Direcției de Asistență Socială Dorohoi - ne-a onorat doar cu prezența, fără a face alte afirmații sau comentarii.

DI Robert Lupașcu - *profesor-consilier la Școala nr. 5, Dorohoi*. Consider interesantă și utilă pentru scopul pe care și-l propune cartea - proiectul, în general - o traducere a mea din franceză, referitor la atitudinile față de persoanele cu dizabilități:

1. **BUNUL INTERLOCUTOR.** Puneți întrebările direct persoanei cu dizabilități. Poate și singură să vă vorbească despre ea.

2. **O MAI BUNĂ CALITATE A VIEȚII PENTRU TOȚI.** Valizi și deficienți deopotrivă, sunt jenați de un mediu fizic și social neadaptat nevoilor lor. Lărgirea trotuarelor, simplificarea formularelor – iată câteva soluții bune de care poate profita toată lumea.

3. **A TRĂI ÎMPREUNĂ.** Deficienții și valizii deseori nu se înțeleg. Din cauza fricii. A ignoranței. Nu știu cum să se comporte. Și totuși, există reușite în ceea ce privește integrarea!

4. **REGULILE JOCULUI.** Fiecare persoană are locul ei în casă. A ajuta fără a impune, a cere ajutor sau a-l refuza; iată modalități de a fi ale oamenilor.

5. **MANIERE DE ADRESARE.** Fără expresii devalorizante, cuvinte clare pentru realități precise; un limbaj corect conferă o mai bună imagine asupra persoanei cu dizabilități.

6. **ADEVĂRUL DESPRE HANDICAP.** Publicul vrea să afle cauzele, simptomele, tratamentul și evoluția problemei. Vorbind despre toate acestea, corectăm erorile și împiedicăm apariția gafelor.

7. **FAPTE COTIDIENE.** Handicapul face din viața cotidiană o sfidare permanentă. Pentru o persoană cu dizabilități care sare cu parașuta, există zece mii care iau ascensorul.

8. PERSOANA CU DIZABILITĂȚI ÎN PRESĂ.

O întâlnim aici, ca și în afara instituțiilor sau locurilor protejate. Adăugați aceste articole la anchetele voastre din toate domeniile. Ca și altele, acestea au ceva de spus.

9. REALIZĂRI DE CALITATE. Ca și cei valizi, persoanele cu dizabilități sunt competente în muncă, având succese în sport, remarcându-se în artă sau în viața socială. De ce n-ar apărea și în presa scrisă și audiovizuală?

10. NU MILĂ, CI ECHITATE. Campaniile pentru străngeri de donații vehiculează deseori o imagine asupra incapacității, a dependenței persoanelor cu handicap, provocând milă. Plasați în contextul politic și economic: caritatea, generozitatea, solidaritatea, justa repartiție a binelui, egalitatea în drepturi.

DI Marius Petrescu - *care, timp de o lună - în calitate de voluntar - a susținut cu multă dăruire pregătirea evenimentul*, a afirmat: Am cunoscut-o pe Mihaela, în calitate de fotograf la Dorohoi News, la o activitate de pe 8 martie. Ne-am atașat – ca să spun așa – am făcut schimb de adrese de messenger... Ea vorbește puțin mai greu, dar dacă stă de vorbă în particular se înțelege ce spune. Pot să spun că face tot posibilul să fie totul ca la carte... Ca dovadă, multe din ceea ce aveți în dosare sunt făcute și pregătite de ea. A mai avut probabil mici ajutoare, sprijin de la ceilalți membri IHTIS, dar cel mai mult ea a făcut.

Cei cu dizabilități de la IHTIS sunt un exemplu pentru noi, cei zis normali.

* * *

Ca ființă socială, omul este dependent de ceilalți oameni, dependență ce înseamnă, de fapt, ajutor, posibilitatea de a comunica și a coopera și dă naștere la sentimentul de solidaritate umană, de apartenență

Copilul cu dizabilități este parte a societății. Nu putem să-l ascundem, nu are nevoie de mila noastră, ci de sprijinul nostru, permițându-i să trăiască alături de ceilalți copii, ca parte integrantă a comunității

Întâlnim pretutindeni oameni cu deficiență. Perceperea lor socială nu este întotdeauna constantă, ea variază de la societate la societate, furnizând semnificații diferite în funcție de cultura și valorile promovate.

Mulți oameni au reticențe față de aceștia deoarece au o concepție greșită despre ei.

Copilul - doar un pic - altfel se adaptează greu la relațiile interpersonale. Părinții sunt cei care joacă rolul de mediator între copii și persoanele străine.

Însă, încă dinaintea nașterii orice părinte visează despre copil și despre viitorul lui – părinții își doresc copilul perfect.

Când copilul „altfel” s-a născut, părinții pierd copilul visat, sănătos, perfect și primesc în schimb un copil care generează teamă, zăbucium, îngrijorare. Strălucirea vieții dispăre, mândria de a fi părinte dispăre, simți cum viața a devenit ciopârțită.

Continuitatea generațiilor a fost întreruptă.

Dar, a fi părinte este un miracol și este pe toată viața. După ce au trăit iar și iar „amintirile” legate de „copilul visat”, după ce și-au exprimat teama, furia, dezamăgirea, disperarea și suferința, desprind credințele și speranțele de „copilul visat” și

încep să facă planuri și evaluari bazate pe posibilitățile copilului real - începe lupta cu destinul.

Nu știu, cât ne gândim la familia unui copil cu deficiențe, la modul cum abordăm acea familie, la felul în care socializăm cu ea. Acesta este, poate, punctul de plecare în problematica modului cum vom putea colabora în mod natural cu un copil cu deficiențe de orice natură.

Atâta vreme cât putem accepta, în modul cel mai natural, familia copilului cu deficiențe ca fiind normală, doar poate "un pic" mai puternică, și relația cu acest copil va fi una naturală, normală.

Părintele va căpăta încredere și va ști să-și educe copilul în spiritul dezvoltării unei capacități de sociabilitate crescută.

Atitudinea pozitivă zilnică a adultului față de copilul cu dizabilități îl poate ajuta efectiv în dezvoltarea capacităților de comunicare.

Copilul va comunica mai ușor dacă dorește să o facă, dacă este lăsat să exprime lucrurile pe care le trăiește. Folosind eficient capacitățile noastre de comunicare, vom putea stimula modul de comunicare al copilului.

Orice copil se naște bun, desăvârșit, în schimb, îl strică viața și cei cu care intră în contact.

Se întâmplă uneori ca acest copil cu dizabilități să fie privit de oamenii din jur drept o povară. Copilul va simți această judecată aspră și radicală a semenilor săi; se va închista în mediul său și se va ascunde de comunitate, formându-și dizabilități secundare - de comunicare și socializare. Dacă el este judecat negativ de către societate și el la rândul său va începe să facă același lucru.

Copilul care are diferite dizabilități, care nu poate face lucrurile într-un mod firesc copilului, are nevoie de o atmosferă prietenoasă și sigură, de un mediu protector și plin de dragoste, el trebuind încurajat și stimulat cât mai devreme și în permanență.

Este foarte important ca un copil cu dizabilități să fie ajutat să devină cât mai independent posibil în toate acțiunile pe care le întreprinde.

Dacă toți membrii comunității îl acceptă așa cum este, dacă îi oferă dragoste, dacă îl sprijină, dacă îi acordă înțelegere, dacă îl tratează cu răbdare și tact, cu atenție și respect, fără a-l supraproteja în mod exagerat, copilul se va bucura de reușite în procesul activităților de dezvoltare și reabilitare.

Procesul comunicării este destul de complicat și decurge diferit la majoritatea oamenilor.

Adultul uită deseori cât de greu i-a fost în copilărie când nu înțelegea de ce multe din cuvintele celor mari reprezentau interdicții.

Și în cazul copiilor cu dizabilități fizice etapele dezvoltării psihice și cognitive sunt aceleași. Trebuie să li se explice de timpuriu faptul că, deprivarea lor senzorială sau fizică este suplinită, de cele mai multe ori, de alte funcții ale organismului pe care alții nu le pot avea. Deci, ei sunt deosebiți și prin acest lucru.

Este foarte important să privim problema copilului cu deficiențe la modul cel mai realist, nu neapărat idealist, dar să-i oferim șansa să participe la activități, iar când are rezultate bune să fie lăudat, compensat; acest lucru dându-i încredere în sine și convingerea că este respectat și apreciat.

Marius Petrescu

DIALOGUL CUNOAȘTERII

După cum am amintit, această lucrare îmbină opiniile tuturor - copii, tineri, adulți cu și fără dizabilități - impulsionând astfel curajul comunicării.

Desigur, mulți se întreabă despre ce ar putea vorbi tinerii cu dizabilități fizice severe, când până acum doar “lumea ajutoarelor” îi caracteriza?

Iată, noi, grupul țintă al acestui proiect, am evadat din acea “lume”, alegând o viață demnă în care susținem cu tărie că: NU POT NU EXISTĂ și nu așteptăm nimic de la cei din jur decât îngăduința de a fi ascultați.

În Asociația IHTIS, una a tinerilor cu dizabilități fizice severe, nu au ce căuta cei comozi (asistații) ci, doar “RESURSELE” care au înțeles că “între atâtea dizabilități, trebuie să-și dezvolte o abilitate care să îl facă pe fiecare folositor”. Grupul țintă al proiectului, format din: Alexandru Cozaciuc, Raluca și Ana-Maria Crețu, Maria Mihai, Roxana Poiană, alături de Mihaela Mihăescu - coordonator proiect, pot exemplifica oricui, în orice moment, aceasta.

Noi ne-am confruntat și cunoaștem cauzele discriminării dar și modalitățile combaterii acesteia; tot noi putem sublinia diferențele dintre învățământul special și cel integral; rolul asistentului personal este în viziunea noastră cu totul altul decât cel știut de mulți dintre semeni etc.

Prin diverse asemenea subiecte am încercat timp de o zi să conturăm, prin dialog, normalitatea – așa cum ar trebui să fie pentru cetățenii oricărei comunități europene, având ca fundament conceptul că: “Oamenii se nasc liberi și egali”.

ÎNTREBAȚI, VĂ RĂSPUNDEM

- exercițiu de dialog -

De multe ori, persoanele care nu au nici o dizabilitate se simt poate destul de stângace, poate nu au curajul, nu îndrăznesc să intre în dialog cu o persoană care are o dizabilitate și să o cunoască.

Însă, suntem cu toții siguri că oamenii au curiozități, că vor să ne cunoască și să afle mai multe despre noi. Așadar, una dintre secțiunile întâlnirii a oferit fiecărui participant oportunitatea de a vorbi liber, de a aborda aspecte diverse, de a pune întrebări pentru care se dorește aflarea unui răspuns.

DI. Nicu Anton - întrebare - Am înțeles din materialul prezentat anterior, o indicație: **“nu apucați niciodată fotoliul rulant de cotiere”**. **DE CE?**

Mihaela Mihăescu - răspuns: Aceste suporturi pentru poziționarea relaxată a brațelor (cotierele) sunt fixate de cadrul metalic al fotoliului rulant printr-un dispozitiv sensibil din material plastic, care poate fi decuplat involuntar, fie și numai din cauza trepidației din timpul deplasării. Există astfel riscul ca în fața unei borduri sau în fața mai multor trepte succesive, persoana care ajută să rămână cu suportul numit “cotieră” în mână, restul fotoliului rulant să fie în cădere liberă, iar utilizatorul său să se rănească. Astfel, o intenție pe cât se poate de bună se poate transforma într-un incident neplăcut.

De aceea, întrebarea “cum pot ajuta?” și așteptarea unui răspuns sunt de dorit de fiecare dată.

DI. Nicu Anton - Nu am întrebat întâmplător de ce nu avem voie să folosim cotierele... Ar fi foarte bine pentru noi, cei cu toate abilitățile și toate facilitățile de care ne bucurăm, dacă dumneavoastră considerați că IHTIS sau asociațiile care se ocupă cu problema persoanelor cu dizabilități, ați reuși să faceți un ghid pentru noi, pentru oamenii cu toate facilitățile de care dispunem, referitor la cum putem să ajutăm o persoană cu handicap în anumite situații. Pentru că, se întâmplă de foarte multe ori să vrei să ajuți și să faci mai mult rău. Eu de ce am întrebat? Am avut odată ocazia, eram în Buzău, să ajut o persoană să treacă strada, o persoană cu dizabilități. Ei, mai mult rău am facut decât bine, pentru că nu știam că acea persoană are o problemă mare cu un picior și în momentul când a călcat de pe bordură pe trecerea de pietoni - a căzut.

Eu consider că ar fi bine să fie un ghid. Dumneavoastră știți pentru că aveți: o dată experiența vieții și, a doua - cursurile de asistent personal care, într-adevăr le-am găzduit tot noi, la Casa de Cultură, în ultima perioadă. Datorită lor, trăgând cu urechea pe la ușa, mai aflăm și noi lucruri interesante... La anumite informații e bine să aibă acces și omul de rând.

Mihaela Mihăescu - răspuns: O lucrare se poate face ușor, dar câți o citec? Apoi, nevoile unei persoane diferă de la caz la caz, chiar dacă dizabilitatea este aceeași.

Ana-Maria Crețu - răspuns: Atunci când întâlnești o persoană cu dizabilități, indiferent cum, îi spui simplu, firesc: „Salut! Te pot ajuta cu ceva? Spune-mi cum”. Este un gest la îndemâna oricui,..

DI. Ciprian Mihai - opinie: Un astfel de ghid, dacă s-ar edita, nu ar trebui lansat prin metoda clasică, cum s-ar lansa o carte ci, în condiții de contact direct între membrii comunității și persoanele cu dizabilități. Adică, într-un spațiu deschis, într-un spațiu public... Dacă la acea lansare ar participa câte un membru din fiecare comunitate: cu deficiențe de vedere, de auz, locomotorii etc, atunci fiecare dintre noi ar vedea clar, practic cum să se comporte cu fiecare în parte. Poate fi o lansare cu mai mulți oameni, copii din toate școlile, din licee, din diferite comunități... pentru că de foarte multe ori pe stradă și în viața de zi cu zi, ne lovim de nepăsare, de nesimțire. Trebuie învățați copiii să privească totul cu toleranță. Chiar și noi, adulții, pentru că trăim într-o societate în care nu ne mai pasă de semenii din jurul nostru... N-au existat acțiuni, din punctul acesta de vedere în școli și cred că trebuie făcut un prim pas.

Am citit de curând un lucru deosebit – „Parabola lingurilor”: Un învățat, într-o discuție – dacă pot să-i spun așa – cu Dumnezeu, îl întreabă „Cum arată Raiul și cum arată Iadul?” Și este dus respectivul într-un loc unde erau două uși. Intrând pe prima ușă, vede niște oameni foarte slabi, în ciuda faptului că aveau o oală mare cu mâncare și niște linguri foarte mari. Ei puteau lua din mâncare, dar când încercau să se alimenteze nu puteau să ducă lingura la gură. Și-i spune Dumnezeu: „Aici este Iadul.” În încăperea următoare, deschide ușa și vede niște oameni ce arătau foarte bine: aveau aceeași oală cu mâncare, la fel erau și lingurile - foarte mari, dar ei au învățat să-și ducă lingura la gură unii altora... Așa arăta Raiul...

Este un lucru pe care noi trebuie să învățăm să-l facem, referitor la persoanele care au nevoie de sprijin și abia atunci probabil că ne vom simți și noi mult mai bine: când vom face lucrurile nu numai pentru propria persoană.

Asta trebuie să-i învățăm pe copiii din școală: sensibilitatea și toleranța.

* * *

Dna. Angela Paveliuc Olariu - opinii:
Contează foarte mult cum îl ajuți pe omul de lângă tine așa încât, la final, primind ajutorul tău - să nu se simtă umilit. Noi alunecăm foarte ușor, oamenii care suntem așa zis normali, de fapt, normali suntem cu toții... Uneori suntem anormali din anumite puncte de vedere, având anumite tare care nu se văd. Dacă scuturăm bine sita, vom vedea că mulți dintre noi au niște dizabilități ascunse, foarte puternice și neplăcute.

Trebuie mers pe ideea de a observa cu foarte mare atenție nevoia semenului și dacă acesta este înțeles perfect, atunci modul în care reacționează când i se face un serviciu este de liniște și recunoștință.

Noi ne-am întâlnit azi, aici, cu bune gânduri și intenții, pentru a veni în sprijinul semenilor nostri. Astfel de inițiative trebuie să apară la televiziune, trebuie să se vorbească și la radio, trebuie folosite și publicațiile... N-o să citească toți, dar o să citească câțiva. Noi de mici trebuie să-i formăm pe copii, pe studenți ș.a.m.d. să aibă înțelegere față de semeni. Dacă ai înțelegere, automat vine și sentimentul drag al omeniei, al compasiunii ... cu înțelesul frumos al

termenului. Mă gândesc așa: când se acordă atâta atenție la orice matrapazlâc și tot felul de lucruri oribile, oare nu se poate găsi o modalitate de mediatizare a tot ceea ce gândim și discutăm aici?

Propun să începem un program, un timp de antenă, ca să vadă lumea; să interacționăm cu cât mai mulți semeni de-ai noștri. E minunat ce face și ce a făcut Asociația IHTIS.

Eu mi-am propus să-l întâlnesc pe Înaltpreasfințitul Teofan – nu numai cu adresa pregătită de Asociația IHTIS pentru a obține binecuvântare - ca asociație ortodoxă, să vedem ce se poate face, să ajutăm și să avem rezultate. Lăsând vorbele la o parte - ce rămâne, asta contează.

Am auzit spunându-se că, e bine să zici „Salut! Cu ce te pot ajuta?” – o formulă tranșantă, omenească. Însă, depinde și de cel care te salută ...

* * *

DI. Radu Căjvăneanu - sugestie: Pagina cu "Bune Practici" - foarte utilă - e un prim aspect ce trebuie mediatizat îndeosebi prin presa bisericească. Însă, ca să fie impactul mai mare, informațiile trebuiesc însoțite de poze și filmulețe foarte scurte (30 secunde), dar sugestive, pregătite de Asociația IHTIS.

* * *

DI Bara Haki Abdalbaki - sunt sigur că ați invitat aici și persoane care azi lipsesc. Oare ce se întâmplă acum, va rămâne la stadiul de ședință sau simplă întâlnire? Consider că, după ce plecăm de-aici trebuie fiecare să facă ceva.

De exemplu, eu aş vorbi despre rampe, care vă ajută, într-un fel sau altul, să vă faceţi treaba. Eu văd rampe făcute “de dragul de a fi făcute” sau de frica legii. **DE CE?** De exemplu, văd rampa făcută la Judecătoria, lină, bine făcută. Dar, nu înţeleg rostul porţii închise cu lacăt, din faţa sa. La altă instituţie, rampa duce într-un zid, care, practic nu duce nicăieri. E o problemă foarte mare... Când vom pleca de aici să facem ceva, nu numai să discutăm! Discuţia e frumoasă, dar să facem ceva, să adresăm o scrisoare ...

Mihaela Mihăescu - voi încerca un răspuns:

În general, funcţionarul public refuză dialogul cu persoana cu dizabilităţi. Mi s-a întâmplat să aud din partea unui notar public dorohoian: “*Să intre însoţitorul, cu ea oricum nu mă pot înţelege*”. De unde ştia? Nici măcar să o salut nu apucasem. Am intrat cu îndrăzneală (în ciuda interdicţiei) în birou. Am răspuns cu precizie întrebărilor. Prin atitudinea mea, am obligat-o să mă asculte. Însă, câţi dintre cei cu dizabilităţi au această îndrăzneală? Foarte puţini. De aceea rampelor nu le este înţeleasă utilitatea...
(Se propune şi se redactează o sesizare adresată domnului primar - semnată de câţiva participanţi).

Dna Valuţa Murariu - Nici Casa noastră de Cultură nu are rampă. Am improvisat noi - eu şi dl Nicu Anton - o formă de acces, prin spate...

DI. Corneliu Drescanu - Şi, totuşi, Casa de Cultură are rampă. Această zi o putem considera o “rampă de lansare” pentru accesibilizarea instituţiei.

Aș vrea să pun două întrebări. Dar, mai întâi, trag un semnal de alarmă - așa ca o prefață la cele două întrebări ce le voi pune ulterior. Semnalul de alarmă, constă în faptul că, la nivel de IHTIS pe care îl consider ca un demers temerar, ținând cont de cadrul social, economic și poate de pionierat în zonă, că stă cât de cât bine. Dar, semnalul de alarmă se adresează comunităților adiacente. În calitate de jurnalist, precizez că în satele periferice din jurul Dorohoiului, majoritatea actelor normative privind facilitățile și tot ceea ce înseamnă sistem juridic special, particular persoanelor cu handicap, informațiile sunt inaccesibile multor familii. Din punct de vedere al percepției normelor juridice, lumea este extrem de departe - în unele medii sătești oamenii habar nu au ce trebuie să facă pentru a beneficia de anumite drepturi: bilete de tren și de tratament gratuite etc. După întâlnirea de azi, voi spune primului grup întâlnit: **“să nu vă fie frică de o minoritate”**. Pentru că, o minoritate - poate într-o bună zi să devină o majoritate și să se comporte ca o majoritate, să raționalizeze ca o majoritate. Iar adevărata majoritate sunteți voi, grupul în care astăzi poposesc. Însă legea trebuie dusă către familiile persoanelor cu handicap - trebuie să ajungă la acestea un minim de drepturi de care poate uza o persoană cu handicap - cinci, zece drepturi pe care să le știe omul. Aceste informații ar trebui primite odată cu decizia, odată cu documentul ce atestă gradul de handicap. Si acum, iată întrebările:

1. Dacă ați fi liderul unei comunități formate majoritar din persoane cu handicap - care ar fi primele trei măsuri pe care le-ați lua?

2. Persoanele cu dizabilități au calități sau competențe compensatorii mai mari decât ceilalți?

Roxana Poiană - răspuns: Trei măsuri:

- informarea părinților;
- obligativitatea părinților de a școlariza copiii;
- găsirea de locuri de muncă pentru cei cu dizabilități.

Mihaela Mihăescu - răspuns: Pe moment nu am în gând decât o singură măsură, dar de ea pot depinde toate celelalte: condiționarea acordării salariului de însoțitor / asistent personal, în funcție de rezultatele obținute de copilul / tânărul asistat, în procesul integrării sociale a acestuia.

Alexandru Cozaciuc - răspuns: Trei măsuri:

- centre de învățământ pentru nevăzători;
- locuri de muncă;
- accesibilizarea informațiilor pentru cei cu deficiență de vedere.

Ana-Maria Crețu - răspuns: Cele trei măsuri:

- organizarea unei bune asistențe sociale pentru consilierea părinților persoanelor cu dizabilități;
- găsirea unei modalități de asigurare a locurilor de muncă pentru persoanele cu dizabilități;
- accesibilizarea mediului.

Pentru cea de-a doua întrebare, răspunsul tuturor a fost: DA, fiecare are ceva compensator.

Pr. Ciprian Țoptică - întrebare: În afară de lipsa accesibilității, ce alte probleme întâmpină persoana cu dizabilități, când merge la biserică?

Mihaela Mihăescu - răspuns: Biserica este loc de rugăciune, de liniștire, de întărire. Cea mai mare problemă a noastră este confuzia cu care ne este percepută prezența în sfântul lăcaș. Confuzia că am fi “cerșetori”, “săraci”, “neputincioși” este generală, până când oamenii ajung să ne cunoască. Este extrem de tulburător să stai la rugăciune asemeni celorlalți și să îți se întindă un bănuț, doar pentru că stai într-un fotoliu rulant. Indiferent de comentariile oamenilor, eu refuz acest tip de “ajutor”.

DI. Corneliu Drescanu - profitând de oportunitatea de a-l avea alături pe domnul profesor Ciprian Mihai, care conduce grupuri muzicale de anvergură în România, l-aș ruga să ne ajute ca IHTIS să aibă un imn al său, un imn al asociației.

Ținând cont că suntem într-o instituție culturală, ținând cont de “Zilele Eminescu” și de apropierea dintre Dumeni (unde este sediul Asociației IHTIS) și Livești, vreau să fac o remarcă de încheiere:

Sunt sigur că aveți o percepție a muzicii de altă natură decât noi, sunt sigur că vedeți lumina în mod lăuntric altfel decât o vedem noi și, mai ales, sunt sigur că auziți o altfel de tonalitate a muzicii decât o auzim noi... De aceea permiteți-mi, așa, în nume propriu, să vă spun într-o formă sintetică următorul lucru: Dacă ar fi să vă acord o insignă, dacă ar fi să vă pun un ecuson... în mod cu totul particularizat, **v-aș declara: ALPINIȘTI AI VIETȚII.**

UN PUNCT DE VEDERE

“Dumnezeu dă fiecăruia după cât poate duce” și “ceea ce viața îți aduce este ceea ce este perfect pentru tine” sunt expresiile pe care le-am auzit destul de des în ultima vreme și, pe care, viața mea face tot ce poate să le confirme.

Uitându-mă la cei din jurul meu, constat însă că există mult mai mulți oameni puternici decât am crede la prima vedere.

Și, pentru că Dumnezeu este iubire, menirea noastră ca oameni este iubirea. Tema iubirii rămâne tema de veșnică actualitate, atâta vreme cât iubirea va governa relațiile interumane, sociale.

Crescând lângă oamenii cu dizabilități, i-am considerat dintotdeauna persoane puternice, pentru care am un respect deosebit. Suntem ceea ce credem că suntem. Imaginația noastră crează realitatea noastră.

Am citit la un moment dat o povestioară care m-a impresionat: *Într-un sătuc, cândva, demult, trăia un om care nu își putea mișca picioarele. Ceea ce îi uimea pe săteni era că el se purta ca un om normal. Realitatea lui era că avea o viață normală. Era mulțumit cu ceea ce avea și spera la mai mult. Nu lua în seamă comentariile și nici răutățile celor din jur. Continua să se vadă un om care merge.*

Și, într-o zi, s-a produs o minune.

Voi ce credeți că s-a întâmplat? Omul a început să meargă sau cei din jur l-au văzut altfel? De ce nu amândouă?

Atunci când vorbim de dizabilități, eu văd două aspecte care trebuie analizate: comportamentul oamenilor fără dizabilități față de cei cu dizabilități și invers. Comportamentul este specific fiecărui individ dar, în linii mari, eu am remarcat câte două grupe, definite de nivelul de toleranță și înțelegere al fiecăruia. Analizăm mai puțin comportamentul oamenilor care au avut posibilitatea ca de mici să trăiască în preajma oamenilor cu dizabilități - pentru care lucrurile sunt normale, naturale aș zice (spirit în care încerc, la rândul meu, să-mi cresc copilul) și, mai degrabă, comportamentul oamenilor pentru care o astfel de situație este inedită.

În relațiile cu persoanele cu dizabilități - în afară de iubire, respect, înțelegere și răbdare - trebuie găsită mai mult decât în alte situații calea de mijloc: iubește-l, dar nu-l sufoca, ajută-l, dar lasă-i respectul de sine și spațiul personal, mai degrabă întreabă dacă îi convine decât să iei inițiative jenante. În această conjunctură, cineva neobișnuit cu situația este complet pierdut: Ce să fac? Cum să fac? sunt întrebările firești, iar stângăcia lor este evidentă.

Și ajutorul vine - inevitabil - de la cel care are nevoie de ajutor.

În cazul persoanelor care nu au dizabilități, dar nici înțelegere pentru cei ce au, eu îi consider ca fiind cei ce refuză TOT - apropiere, comunicare, înțelegere. Tot aceștia sunt cei ce văd doar propriul interes într-o astfel de relaționare; ei nu vor respecta niciodată drepturile celor cu dizabilități.

Și aici mă întreb: cine are dizabilitățile?

Comuniarea este extrem de importantă, iar ea este direct proporțională cu gradul de încredere între cele două părți: respectul și răbdarea față de semenii.

O persoană cu dizabilități probabil că va avea nevoie de puțin mai mult timp pentru a face ceva, iar cel de lângă ea va avea nevoie de puțin mai multă înțelegere și răbdare. Și invers este valabil, pentru că o persoană care nu are obișnuința de a colabora cu o persoană cu dizabilități va fi mai stângace, și atunci, persoana cu dizabilități trebuie să dea dovadă de mai multă înțelegere și răbdare.

Într-o relație normală, bazată pe respect reciproc, actele în care sunt implicate cele două părți, sunt schimburi din care toți au câte ceva de câștigat.

Câștigând încrederea unei persoane cu dizabilități primești darul de a vedea o altă față, cea a adevăratului om ascuns poate până atunci într-o carapace. Vei constata că acel om are calități care le epatează pe ale celor din jur. Puterea lui îți va fi exemplu.

Am crescut de mică având persoane cu dizabilități în familie, am prieteni cu dizabilități, am avut angajați cu dizabilități și tot ce pot spune este că încrederea și sentimentele investite mi-au fost răsplătite.

Credința este totul, iar totul este iubire.

Aurora Allain

INTEGRAREA SOCIALĂ A PERSOANELOR CU DIZABILITĂȚI

Ca ființă socială, omul are o independență de sine stătătoare. Această independență înseamnă de fapt posibilitatea de a comunica, de a se deplasa, de a avea o stare funcțională în societate. Acest lucru conduce la solidaritate și apartenență față de o rețea socială, față de societate în general, dând naștere și la sentimentul de securitate al individului.

Societatea trebuie să beneficieze de experiența de viață și de valoarea umană a fiecărei persoane, inclusiv a celei cu dizabilități.

Recunoașterea individualității, a necesităților și intereselor specifice și de grup ale persoanelor cu dizabilități – recunoașterea diversității – presupune umanizarea, democratizarea și îmbogățirea comunității. Diversitatea umană este o resursă și o valoare socială importantă. O exemplificare a acestei idei este faptul că rampele care permit accesul persoanelor dependente de fotolii rulante în instituții, magazine se dovedesc folositoare și altor oameni, de pildă, celor care însoțesc cărucioarele cu copii mici.

A face parte din societate înseamnă a fi acceptat: “a fi acolo” (în familie, în școală, în grupul de prieteni, la serviciu), “a fi afectat de ceea ce se întâmplă” (a comunica cu ceilalți, a lua decizii), “a fi văzut ca parte a grupului” (a nu fi discriminat, a nu fi stigmatizat, exclus).

Integrarea semnifică faptul că relațiile dintre indivizi sunt bazate pe o recunoaștere a integrității

lor, a valorilor și drepturilor comune pe care le posedă. Când lipsește recunoașterea acestor valori, se instalează alienarea și segregarea între grupurile sociale.

Pentru persoana cu dizabilități locomotorii, integrarea socială înseamnă depășirea dificultăților pe care persoana le întâmpină pe fondul dizabilității, urmată apoi de schimbarea statutului persoanei cu dizabilități dintr-unul de dependență de familie / societate într-unul activ din punct de vedere social, profesional.

Despre integrare în plan social, ca realitate și practică socio-culturală și economică efectivă se poate vorbi abia când sunt satisfăcute cel puțin două condiții esențiale:

- există, cu suficiență, mentalități, concepții, atitudini, sentimente frecvente în favoarea integrării, din partea cadrelor socio-umane de referință, majoritare în primul rând, dar și în ceea ce-i privește pe minoritarii sau indivizii... diferiți.

- există, cu suficiență cel puțin, dacă nu din abundență, sub forma unui disponibil global și comun o gamă diversă de bunuri, dotări – servicii, resurse în general, elaborate socialmente, la care să poată recurge, fără restricții categoriale, dar totuși rațional, toți membrii societății / comunității

Vom discuta aceste condiții prin raportare la persoanele cu deficiențe locomotorii. De multe ori indivizii cu dizabilități locomotorii sunt catalogați de către cei din jur ca fiind “buni de nimic”, această etichetă reprezentând un impediment în calea integrării sociale.

Pentru a realiza integrarea socială a persoanelor cu dizabilități este important să plecăm cu toții de la schimbarea mentalității. Societatea trebuie să acorde credit unei persoane cu deficiențe, să-i ofere posibilitatea de a se manifesta activ.

A se manifesta activ înseamnă a comunica cu semenii, a participa la viața socială, a avea un loc de muncă. În clipa în care primește această șansă, sarcina individului cu deficiență locomotorie constă în a demonstra că poate fi util și că poate desfășura cu succes activități care sunt în concordanță cu aptitudinile de care el dispune.

A doua condiție necesară pentru a putea ajunge la integrarea socială a acestei categorii de persoane vizează accesibilizarea mediului ambiant. Ne referim aici la existența unor locuințe adaptate (locuință în care persoana cu deficiență să fie autonomă), dar și a unor mijloace de transport în comun adaptate. Nu trebuie să ometem să amintim despre necesitatea accesibilizării instituțiilor publice; rampele să fie eficiente, iar clădirile să fie dotate cu mijloacele corespunzătoare care să asigure pătrunderea în interiorul lor. Dacă există, accesibilizările nu fac decât să sporească gradul de independență și autonomie al persoanei ceea ce poate atrage după sine confortul psihic și dorința de a dezvolta contacte sociale. Lipsa accesibilizărilor impune persoanelor cu deficiențe nenumărate restricții care produc frustrări și sentimente mai puțin plăcute.

Nu doar societatea trebuie să facă eforturi în sensul integrării, ci și persoanele în cauză; am putea spune că procesul de integrare socială a deficienților

locomotor este unul activ care cere colaborare între individ și comunitate. Integrarea socială se referă la principiile prin care indivizii sau actorii se află în relații reciproce în cadrul societății. Acest fapt presupune: colaborarea celui integrat cu ceilalți în plan acțional curent, împărtășirea împreună cu ceilalți de preocupări, interese, aspirații, participarea la decizii.

La o analiză atentă se observă că acțiunea de integrare socială a persoanelor cu dizabilități locomotorii nu este deloc simplă. Dintre factorii care îngreunează sau împiedică procesul care constituie subiectul lucrării de față putem aminti:

- Familia persoanei care are o dizabilitate locomotorie – ne referim aici la atitudinea pe care o au cei din familie față de individul în cauză. Atât supraprotejarea, cât și respingerea persoanei de către familia din care face parte influențează negativ demersul integrării sociale. Rezultatul supraprotejării este incapacitatea persoanei de a lua hotărâri, inducerea sentimentului de inutilitate, iar cel al respingerii constă în detașarea emoțională față de persoană și negarea calităților și valorilor pe care ea le prezintă.

- Persoana cu dizabilitate locomotorie – prin atitudinea pe care o adoptă însăși persoana în cauză poate fi un obstacol în calea integrării sociale. Mulți indivizi consideră că întreaga responsabilitate în privința integrării revine societății care nu le oferă șanse de integrare, uitând că și ei au un rol foarte important în desfășurarea procesului.

- Lipsa unui fundament de aplicare practică a legislației – legislația este cea care trebuie, prin toate metodele, să faciliteze accesul persoanelor cu

dizabilități locomotorii la viața socială a comunității din care fac parte. Dacă legea nu se pune în practică înseamnă că scopul pentru care a fost gândită nu se atinge.

- Lipsa de interes a statului față de situația mai sus menționată; nu există contravenții serioase în caz de nerespectare a legii.

- Atitudinile discriminatorii - discriminarea reprezintă tratarea inegală a indivizilor sau a grupurilor în raport cu unele trăsături categorice, cum ar fi apartenența socială, rasială, religioasă sau de clasă. Nu de puține ori persoanele cu dizabilități sunt supuse discriminării (pe stradă, la școală, la serviciu). În ciuda dificultăților pe care le presupune, procesul de integrare socială a persoanelor cu dizabilități locomotorii trebuie continuat. Integrarea socială este strâns legată de cea profesională și vizează implicarea persoanei cu dizabilități în diverse activități sociale, recreative, culturale și educative, finalizarea unei forme de învățământ, implicarea în căutarea, găsirea și ocuparea unui loc de muncă adaptat nevoilor sale medicale și pregătirii profesionale. Dacă persoana cu deficiențe locomotorii reușește să se integreze social, avantajele nu întârzie să apară. Există avantaje atât pentru persoană, cât și pentru societate.

Dintre avantajele care rezultă pentru persoana cu dizabilități locomotorii le precizăm pe următoarele:

- Formarea sentimentului de apartenență la grup, conduce la dezvoltarea și utilizarea potențialului persoanelor cu dizabilități, a capacităților creative, a participării sociale;

- Îmbunătățirea accesului persoanelor cu dizabilități locomotorii în ceea ce privește utilizarea serviciilor oferite de mediul social, comunitate ca urmare a formării de abilități de viață independentă;
- Ameliorarea relațiilor sociale între persoanele cu dizabilități fizice și membrii comunității (vecini, colegi, oameni de pe stradă, funcționari publici etc.);
- Creșterea încrederii în sine și în ceilalți.

Dintre avantajele pe care societatea le înregistrează ca urmare a integrării sociale a persoanelor cu dizabilități locomotorii, menționăm:

- Creșterea populației active din punct de vedere social și profesional;
- Cunoașterea și o mai bună responsabilizare a membrilor societății cu privire la situația persoanelor cu dizabilități locomotorii;
- Schimbarea mentalității comunității cu privire la această categorie de populație;
- Promovarea diversității și a unui model de colaborare eficientă între indivizii care fac parte din aceeași societate.

Integrarea socială a persoanelor cu dizabilități nu este o acțiune simplă, dar este realizabilă cu efort și colaborare din partea tuturor actorilor implicați: persoana care are o dizabilitate, statul, școala, Biserica, asociațiile non-guvernamentale.

Ana-Maria Crețu

ROLUL PĂRINTELUI - ASISTENT PERSONAL -

Integrarea socială a tinerilor cu dizabilități începe în familie, din prima clipa a fiecărei dimineți, iar cel de care depinde acest lucru este în primul rând: PĂRINTELE – ASISTENT PERSONAL.

În general, cel care are o dizabilitate - de orice tip - este considerat și tratat de către membrii familiei precum un „copil”, indiferent de vârsta avută.

Independența este un concept greu acceptat de către părinți. Lor le face plăcere, la început, să facă TOTUL - chiar și în cazul copiilor fără dizabilități.

În cazul copiilor și tinerilor cu dizabilități, pe lângă faptul că părinții tind să facă totul la nesfârșit, ei încearcă să absoarbă și toate consecințele vieții reale asupra copilului. Un copil dependent va sta tot timpul lângă părinți și chiar va învăța să îi lase pe aceștia să facă totul în locul lui.

Deși legislația este aceeași iar resursele informaționale suficiente, în cazul copiilor, tinerilor și adulților cu dizabilități fizice severe se întâlnesc PATRU tipuri de situații:

1. Copilul/tânărul cu dizabilități NU cere – iar familia privește cu resemnare situația dată.

2. Copilul/tânărul cu dizabilități NU cere – dar familia pentru a simula „normalitatea” – un anumit statut social – altul decât cel al „categoriilor defavorizate”, crează un mediu care DOAR lasă impresia integrării și activității când, în fapt, prezența în locurile publice a celui cu dizabilități este strict fizică.

3. Copilul/tânărul cu dizabilități CERE – iar familia se opune, o bariera de mentalitate cu grave repercursiuni pentru toți.

4. Copilul/tânărul cu dizabilități CERE – și familia îi satisface cererea, pregătindu-l corespunzător, în funcție de ceea ce implică dorința lui: ținută, prezență de spirit în fața situațiilor plăcute și neplăcute, auto-reprezentare, acceptare reciprocă, intuiție, inventivitate, spontaneitate, program fix, efort suplimentar, responsabilitate, competiție, auto-evaluare sinceră.

Puțini sunt părinții – asistenți personali - care își învață copiii să fie independenți și să se bazeze pe propriile forțe. Independența se dobândește în timp și este rezultatul unei bune inter-relaționari între copil și părinte.

Acest lucru este posibil, însă nu se poate realiza decât prin îndeplinirea câtorva condiții esențiale de către părintele care – în cazul copiilor, tinerilor, adulților cu dizabilități severe – devine asistent personal.

Primul pas: Acordarea libertății de a lua propriile decizii și asumarea responsabilității pentru alegerea făcută. Dacă i se permite să aleagă, tânărul cu dizabilități va învăța să suporte consecințele propriei alegeri.

Dacă va face o alegere greșită ce-i va pricinui o mică suferință, data viitoare va face o alegere mai bună.

Așa își dezvoltă capacitatea de a se auto-îngriji.

Al doilea pas: Respectarea efortului depus - Cel ce are o dizabilitate NU trebuie grăbit să facă ceva dacă este în dificultate. Trebuie încurajat.

Pentru a-l încuraja, trebuie exprimată încrederea că el va reuși să facă ceea ce și-a propus. “Știi că este un lucru dificil, dar o să-i dai de capăt”.

Astfel se câștigă încrederea în forțele proprii.

Al treilea pas: Timp pentru antrenarea independenței - Un tânăr cu dizabilități poate învăța foarte multe lucruri dacă părinții au timp pentru a-l învăța în pași mici și îi acordă timp. Antrenarea nu trebuie să se efectueze niciodată sub presiune.

Fiecare rezultat obținut reprezintă un grad sporit de independență.

Al patrulea pas: Ajutor atât cât este REALĂ nevoie - Întrebarea: “Ai nevoie de ajutor?” e foarte eficientă.

Dacă răspunsul este „da”, nu trebuie făcut în locul celui asistat mai mult decât este necesar.

Aceasta este responsabilitatea de serviciu a asistentului personal.

Al cincilea pas: Ziua independenței este mereu AZI, ACUM. Orice amânare de auto-servire și auto-reprezentare a copilului, tânărului, adultului cu dizabilități împiedică integrarea lui socială deplină și sporește riscul internării sale într-un centru de ocrotire atunci când, peste ani, ajutorul familiei va înceta.

Mihaela Mihăescu

MĂRTURISIRI

Rolul asistentului personal și al familiei este acela de a fi mereu în preajma copilului cu dizabilități, având perspicacitatea de a-i înțelege cât mai bine nevoile și de a-l ajuta să-și poată pune în practică gândurile și aptitudinile.

În cazul meu, pentru integrarea lui Alexandru am început să caut pentru început grădinița, ceea ce a fost foarte greu, întrucât în Suceava nu este grădiniță și nici școală pentru nevăzători. Prin amabilitatea unui medic de la un centru de copii cu nevoi speciale, l-am dus și pe Alexandru. Îl duceam dimineața și îl luam după-amiază.

La școală, am fost nevoită să îl duc într-un oraș apropiat din Județul Iași. Descoperind însă talentul pe care îl are fiul meu, am încercat să îl aduc aproape de casă pentru a-i putea oferi șansa de a studia cât mai mult.

Talentul lui Alexandru fără strădania mea constantă - ca asistent personal - care să-l îndemne mereu spre "mai mult", nu ar fi ieșit în evidență.

Astăzi - Alexandru învață la o școală normală, cântă la 12 instrumente, fiind pregătit de maestrul GEORGE SÎRBU, în cadrul ansamblului folcloric "BALADA BUCOVINEI".

Rezultatele sunt grăitoare: peste douăzeci de premii obținute la concursurile naționale de folclor, sugestiv fiind Festivalul "Dobroge, Mândră Grădină", unde Alexandru participă acum nu în calitate de concurent, ci susținând seară de seară recitaluri alături de soliștii populari consacrați.

Ionela - Liliana Cozaiuc

Dobroge, Mândră Grădină o poartă spre lumea artei populare pentru tinerii cu dizabilități

Festivalul Internațional de Folclor pentru Copii și Tineri Interpreți „Dobroge, Mândră Grădină” este o manifestare folclorică de amploare ce are loc an de an în zona Dobrogei și reunește artiști amatori atât din țară cât și din străinătate.

Prima ediție s-a desfășurat în anul 2005 și a constat în: concursuri de interpretare soliști vocali și instrumentiști, coregrafie - dans popular, parade ale portului popular, precum și spectacole de folclor desfășurate pe scene amplasate în aer liber.

Din anul 2009 s-a decis introducerea unei noi secțiuni de concurs, și anume „Interpretare soliști vocali și instrumentiști cu dizabilități”, tot atunci începând și colaborarea noastră cu Asociația IHTIS.

Prin această secțiune nou introdusă s-a făcut, în opinia mea, primul pas spre integrarea persoanelor cu dizabilități în sfera artiștilor, să le spunem normali, principiul „șanse egale pentru toți” reprezentând unul din motivele introducerii secțiunii mai sus amintite.

Prima întâlnire cu Mihaela Mihăescu și participanții la concursul de interpretare Secțiunea “Dizabilități” a avut loc în anul 2010 când, făcând parte din echipa de organizatori ai festivalului, pe lângă alte îndatoriri mi s-a cerut să mă ocup de tot ce înseamnă concursul de interpretare și am fost numită secretar al juriului pentru secțiunea respectivă.

În acel moment am început să am primele relații cu participanții și cu cei care veniseră împreună cu ei, ca însoțitori.

Eram total nepregătită, deși ocazional am mai avut contacte cu persoane cu dizabilități, era pentru prima oară când trebuia să pun la punct împreună cu ei desfășurarea unui întreg concurs și să am grijă ca totul să iasă cât mai bine.

Colaborarea a fost una excelentă și momentul evoluției lor pe scenă sosise. Juriul, profund impresionat aștepta ...

Deși din punct de vedere artistic evoluția celor de la Școala pentru Hipoacuzici nu a fost una care să-ți taie respirația, m-a uimit faptul că cineva care nu aude muzica (negativul melodiei), poate cânta cu acuratețe și poate urmări ritmul la fel ca o persoană normală. Dar, ceea ce ne-a impresionat pe toți a fost cântecul de grup în care copiii hipoacuzici au transmis prin semne semnificația versurilor, prin acest gest vrând să ne demonstreze că atunci când există voință granițele dintre lumea tăcerii și cea a sunetelor pot să fie trecute în ambele sensuri.

Evoluția lui Alexandru Cozaciuc a fost de asemenea apreciată la adevărata ei valoare fiind premiată cu locul I. Prima zi de concurs se terminase.

Au urmat apoi elevii de la Liceul „Moldova”, un liceu special pentru cei cu deficiențe de vedere. Din nou am avut prilejul să trăiesc emoții necunoscute și de o intensitate ce nu poate fi descrisă în cuvinte alături de tinerii ce interpretau doine și cântece vechi alături de orchestra ansamblului „Moștenitorii” din Chișinău.

Dintre ei, a ieșit în evidență Roxana Poiană.

Și-atunci am luat decizia de a menține legătura cu acești minunați tineri. Astfel a început colaborarea mea cu Mihaela Mihăescu și Asociația IHTIS.

Pentru ediția din anul 2011 directorul festivalului, **domnul Ovidiu Roșca**, a decis de comun acord cu Asociația IHTIS încheierea unui parteneriat prin care IHTIS putea selecta noii participanți la *Sectiunea "Interpretare - soliști vocali și instrumentiști cu dizabilități"*.

Prin această decizie am vrut să dovedim că am înțeles mesajul Mihaelei – acela de a fi „resursă” – și am vrut să lăsăm această responsabilitate în mâinile unei persoane competente care provine chiar din sfera dizabilității.

Rezultatul acestei colaborări s-a văzut la festival, unde participanții au primit aprecierile sincere ale juriului format din personalități de marcă în domeniul artei folclorice.

Pentru prima dată, la ediția din acest an toți concurenții – și cei cu dizabilități, și cei fără dizabilități – au fost evaluați de același juriu.

Personal, în calitate de colaborator în organizarea festivalului, consider că am făcut tot posibilul pentru promovarea principiului de egalitate de șanse și, mai mult, ne putem mândri într-un fel că am descoperit adevărate talente care, în ciuda deficiențelor, luptă să se afirme și o fac cu toată seriozitatea.

În calitate de partener în organizarea Festivalului Internațional de Folclor „Dobroge, mândră grădină”, Asociația IHTIS este singurul organism (după Asociația Culturală a Coregrafilor,

Scenografilor și Artiștilor Liber Profesioniști, fondată de domnul Ovidiu Roșca) îndreptățit conform parteneriatului, să selecteze și să pregătească participanții la secțiunea Interpretare Soliști Vocali și Instrumentiști cu dizabilități, în viitor.

Regulamentul de înscriere și o listă a condițiilor pe care viitorii participanți trebuie să le îndeplinească, se găsesc pe site-ul Asociației IHTIS.

Sperăm într-o colaborare fructuoasă și pe parcursul viitoarelor ediții atât din partea Asociației IHTIS cât și a altor organizații care ar dori să se implice în sprijinirea tinerilor cu reale aptitudini în arta populară.

Adina Mînican

ȘCOALA

o evaluare corectă a gradului de auto-reprezentare

Nu este ușor să fii elev: se cere atenție, răbdare, seriozitate, caracteristici pe care copilul este îndrumat a și le însuși, înțelegând că – a învăța – este o obligație asumată în primul rând, de elev.

Ce simt elevii când pășesc pentru prima dată pragul școlii? Sunt emoționați dar bucuroși, temători dar curioși, nu pricep prea bine rolul acestui eveniment, dar știu că în raport cu vârsta lor începerea școlii este ceva firesc.

De ce se duc la școală? Nici un copil încercând să răspundă acestei întrebări nu se va gândi la profitul obținut peste ani prin punerea în aplicare a cunoștințelor dobândite, ci își va exprima dorința, nevoia, responsabilitatea de a învăța.

Dacă pentru majoritatea elevilor acest răspuns este convingător, elevului cu dizabilități i se pune imediat o altă întrebare: La ce-ți va folosi? Iată cum, atitudinea greșită a comunității limitează șansele de integrare în societate a elevului cu dizabilități fizice, deoarece în acel moment copilul observă că este pus în inferioritate față de colegi, simte că efortul suplimentar depus pentru a ține pasul cu ceilalți, nu numai că nu este apreciat dar este și considerat a fi inutil.

O altă tară socială este concepția majoritară că elevii cu dizabilități fizice se pot dezvolta corespunzător în școlile speciale. Mărturiile părinților elevilor înscriși în astfel de școli sunt sugestive, mulți dintre aceștia plângându-se că: “în astfel de instituții

copiii împrumută din ticurile celor cu retard psihic, prezentând un regres vizibil”.

Școlarizarea elevilor cu dizabilități fizice se poate realiza cu succes în școlile din învățământul de masă, aceștia dovedind – în timp – că au capacitatea de a dobândi un nivel ridicat de educație.

Educația pentru tinerii cu dizabilități fizice - având IQ normal - trebuie să fie o parte integrantă a dezvoltării de programe școlare și a organizării școlare din sistemul național de învățământ.

Accesul la educație ar pune capăt izolării multor persoane cu dizabilități fizice, asigurându-le la maturitate un grad sporit de independență și o integrare socială deplină.

Înscrierea elevilor cu deficiențe fizice severe (având IQ normal) în grădinițele și școlile de masă, are nenumărate avantaje:

- Nu separă copiii cu dizabilități de ceilalți;
- Familiarizează publicul larg – de la cele mai mici vârste cu potențialul elevilor cu dizabilități;
- Ajută tinerii cu dizabilități să dobândească încredere în sine și să-și evalueze într-un mod realist propriile deprinderi, abilități și constrângeri;
- Standardele educaționale sunt aceleași ca și pentru elevii fără probleme de sănătate;
- Este relativ ieftină etc.

Locul elevilor cu dizabilități fizice, având coeficient de inteligență normal, este în ȘCOALA DE MASĂ. Pentru acești elevi, școala specială poate fi - cel mult - un loc de tranzit, unde printr-o evaluare corectă a nivelului intelectual să se asigure anual, unui grup semnificativ de elevi, transferul către învățământul de masă. **(Mihaela Mihăescu)**

Programul de intervenție personalizat în activitatea de dezvoltare și învățare a elevului deficient

**"Educațiunea e cultura caracterului,
cultura educațiunea minții "
MIHAI EMINESCU**

1. Activitatea de învățare a elevului deficient - fie că e în școala specială, fie că e în școala publică - presupune proiectare, gândire sectorială, analiză și obiective precise din partea celui care "conduce" această activitate.

Aceasta, din cel puțin două motive:

a) activitatea de învățare presupune o sferă largă de cunoaștere, în care procesul de învățare în clasă este doar o secvență;

b) Activitatea de învățare se desfășoară cu / pentru elevul deficient, elev care poate avea o deficiență mentală, senzorială, comportamentală, afectivă și care poate acționa și reacționa imprevizibil.

Elevul deficient este o individualitate aparte și care trebuie personalizat ca atare.

Pornind de la aceste minime considerații, programul de intervenție personalizat (PIP) este un instrument de proiectare, planificare și coordonare în care sunt concretizate modalitățile de intervenție eficientă, în vederea realizării integrale a scopurilor vizate de activitatea de dezvoltare și învățare a elevului deficient. Câmpul de acțiune a acestui program se limitează la: un singur individ, un singur scop, un singur obiectiv intelectual ...

... dar, cu acțiuni și activități care să-i activeze întregul potențial senzorial, afectiv și care să ducă la ceea ce numim: compensare, stimulare, integrare, reabilitare în / pentru învățare.

Înainte de a detalia structura unui asemenea program de intervenție, dorim să evidențiem câteva din elementele care îl compun:

- obiectivele învățării: strategiile vizate de program: un mecanism simplu și eficient de evaluare continuă a achizițiilor elevului în perioada cât acționează programul respectiv;
- un mecanism de revizuire și adaptare a programului și de a decide:
 - dacă se continuă programul,
 - dacă se adaptează unele competențe,
 - dacă se modifică structura programului,
 - dacă se schimbă în totalitate,
 - dacă se crează un program nou

II. Conceperea și elaborarea unui program de intervenție personalizat trebuie să înceapă cu stabilirea principiilor care stau la baza activității. Aceste programe trebuie:

1. să fie la maximă generalitate;
2. să vizeze o anumită arie de acțiune a învățării în deplină concordanță cu personalitatea elevului, cu potențialul și lipsurile acestuia;
3. să se subordoneze scopului (viziunii), în sensul că trebuie să creeze cadru eficient pentru realizarea acestuia;
4. să cuprindă toate compartimentele planului de intervenție personalizat;
5. să fie clare, precise dar, mai ales, realizabile;

6. să interfereze cu scopul și obiectivele, dar să le și depășească;

7. să fie NORME de activitate pentru conducătorul programului.

Ținând seama de aceste condiții, vom enumera - fără a le comenta - principiile de bază ale unui asemenea program. Ele sunt:

A. Principiul comunicării permanente, de la egal la egal, cu elevul deficient inclus în program;

B. Principiul sprijinului minimal acordat în funcție de posibilitățile copilului:

C. Principiul retragerii gradate a sprijinului acordat pe măsură ce elevul avansează în învățare și își îmbogățește, pe zi ce trece, bagajul de achiziții;

D. Principiul confirmării eficiente activității pentru a putea vedea clar situația la un moment dat și a stabili cum se poate avansa în activitate.

La acestea se mai adaugă și principiile dezvoltării copilului deficient pe care trebuie să le luăm în considerare, mai cu seamă în proiectarea conținuturilor de învățare.

III. După analiza efectelor previzibile ale acestor principii în cadrul programului de intervenție, greutatea unuia sau a altuia într-o anumită etapă a programelor, conducătorul programului - în colaborare cu partenerii din echipa de lucru - va stabili SCOPUL (VIZIUNEA) acestui program, care trebuie să respecte niște cerințe pentru a deveni eficient. Astfel scopul trebuie:

- să fie limitat într-un singur domeniu de dezvoltare sau de învățare:

- să se concretizeze în obiective și compatibilitate cu copilul implicat;

- să fie general;
- să se transforme în obiective de învățare concretă.

În cadrul unui program pentru un copil deficient pentru clasa I, un asemenea scop poate fi formulat concret, astfel: "în cel mult 3 luni, elevul va lucra cu cifre";

- să cuprindă modificările și achizițiile ce trebuie atinse de elevul deficient la sfârșitul programului;

- să deschidă perspectiva, dar să aibă și posibilitatea de anticipare, reluare, relansare, redimensionare;

- să pornească de la cunoașterea minuțioasă a;

- potențialităților elevului - latente sau active;

- obstacolelor întâmpinate și a consecințelor acestora;

- posibililor factori de risc, în măsură să ducă la eșec;

- faptului că fiecare persoană are ceva ce poate fi pus în valoare, dar mai întâi trebuie descoperit.

Vom exemplifica afirmațiile de mai sus privind scopul prin enunțarea unui posibil scop de program individualizat.

„Fiecare / orice elev deficient poate învăța multe dacă este ajutat; pe măsură ce achiziționează și poate acționa independent, elevul deficient are nevoie de mai puțin ajutor”.

Acesta ar fi un scop general, care ar putea să fie admis la mai multe programe de intervenție personalizat. Pentru un singur obiectiv sau pentru o anumită durată de timp, scopul poate fi individualizat și foarte concret.

Spre exemplu: Elevul X poate depăși dificultatea: de citit-scris grupurile de litere; de învățat tabla înmulțirii; de rezolvat exerciții cu două operații; de relaționat cu interlocutorul în convorbiri bazate pe întrebări și răspunsuri de o anumite dificultate; de a fi atent în activitatea de învățare; de a avea un anumit comportament în activitate.

IV. O altă etapă a elaborării unui program de intervenție personalizat constă în fixarea obiectivelor învățării. Acestea trebuie:

- să fie specifice învățării;
- să fie clare, precise, concrete;
- să motiveze scopul (scopurile);
- să cuprindă o strategie de învățare și de intervenție (cât mai specifică);
- să conțină detalierea comportamentului reprezentativ vizat;
- să aibă condiții de realizare;
- să cuprindă pragul minim de reușită pe scara achizițiilor;
- să poată fi concretizat în obiective operaționale;
- să decurgă cât mai firesc din viziune;
- să fie posibil de realizat cu elevul deficient;
- să pornească: de la cunoscut la necunoscut; de la simplu la complex; de la ce este și ce va fi (sau ce ar trebui să fie).

Fiecare acțiune întreprinsă face obiectul unui obiectiv. Enunțurile unui obiectiv trebuie să descrie comportamentul de bază al achiziției prevăzute, să fixeze condițiile de realizare a achiziției pe care o vizăm, condițiile de realizare a comportamentului respectiv, dar

mai ales să stabilim de unde considerăm noi, de la ce nivel, că elevul deficient va reuși în activitatea de învățare.

După cum am văzut, scopul poate fi definit printr-un enunț general, care indică orientarea activității. El nu indică foarte clar ce va trebui să poată realiza elevul deficient la sfârșitul programului. De aceea, este nevoie de transformarea scopurilor în obiective de învățare concretă.

Exemplu: Bogdan va învăța tabla înmulțirii.

Obiectiv concret de învățare: În două săptămâni, Bogdan va ști tabla înmulțirii cu 1, 2 și 3.

V. Programul de intervenție personalizat acționează asupra elevilor aflați în dificultate, și este elaborat de o echipă, formată din: profesori psihopedagogi; profesori psihologi școlari; psihodiagnostician; profesori de alte specialități: asistent social; defectologi.

VI. Etapele programului de intervenție personalizat - constă în determinarea și selectarea comportamentului țintă.

Pentru a face o alegere corectă, cu rezultate psihopedagogice concrete, trebuie să ținem seama de următoarele aspecte:

1. să alegem comportamente reprezentative pentru scopul vizat;
2. comportamentele să fie funcționale, utile și în corelație cu stimularea personalității copilului;
3. să fie cele mai importante pentru individ și pentru cei apropiați lui;
4. să fie urmărite prin acțiuni realiste;

5. să fie identificate comportamentele inadecvate care ar putea fi dezvoltate și ar putea împiedica elevul să se integreze.

Formularea comportamentelor - țintă trebuie focalizate asupra finalității, a rezultatului așteptat (urmărit) pe care elevul deficient îl poate realiza.

Exemplu: Ionel are dificultăți de învățare la nivel de abstractizare și generalizare ale gândirii, acționând foarte bine la nivel concret și funcțional.

Părinții și profesorii cred că elevul trebuie lăsat să achiziționeze elemente, cunoștințe din viața cotidiană.

Comportamentele - țintă de atins în această direcție ar fi:

- numește perioadele zilei: dimineața, prânz, după-amiaza, seara;

- asociază aceste perioade cu activitățile lui, ale clasei, ale părinților etc;

- numește zilele săptămânii și le corelează cu activitatea desfășurată;

- cunoaște și citește ceasul, corelând orele cu părțile zilei.

Condițiile de manifestare a comportamentului - țintă sunt determinate de timpul, locul, materialul faptic utilizat și de ajutorul acordat de către adult, copilului. De asemenea, comportamentul ar trebui să fie determinat și selectat din ansamblul activităților obișnuite din societatea în care acționează elevul. Din acest motiv, comportamentele - țintă ar trebui să fie:

- a) reprezentative – să-l caracterizeze pe elev și activitatea sa;

- b) funcționale - adică să fie utile pentru elev, să aibă nevoie imediat de ele, să permită o scădere a

cerințelor sale în viața curentă, să devină din ce în ce mai independent social;

c) accesibile - în sensul acceptării acțiunilor de realizare a comportamentelor de către individ, acceptarea de învățare a individului.

Pentru a trece la acțiunile care duc la realizarea comportamentului - țintă, echipa trebuie să-și propună (și să elaboreze) strategiile de realizare, prin care se identifică obstacolele și se elimină; să elaboreze sarcini de învățare atât globale dar mai ales individuale, diferențiate.

Strategia trebuie să răspundă concret la întrebările: cine realizează acțiunile? unde se desfășoară? când este perioada optimă?

Vom exemplifica o asemenea strategie, în termeni pozitivi, de la care se poate elabora planul de acțiuni concrete de îndeplinit „dacă toți din echipă - în parteneriat - se mobilizează și conlucrează concertat asupra acțiunii de ajutorare/stimulare/mobilizare a elevului X pentru ca acesta să rezolve sarcinile încredințate și să le execute corect ca semn că le-a conștientizat pe toată perioada programului. Atunci putem spune că scopul - concretizat în comportamentul-țintă a fost realizat și permite continuarea activității în / pe alte nivele de dezvoltare și cunoaștere.

VII. Programul de intervenție personalizat poate fi deturnat, împiedicat în realizarea lui, din cauza unor factori sociali nedepistați la timp, ignorați sau subestimați.

Acești factori de risc sunt:

a) de natură internă (propriei individului); deficiența

instalată ireversibil; dificultăți de adaptare; dificultăți socio-afective; blocaje emoționale, psihologice, psihomotrice; întâzieri - de orice natură; inhibiții temporare, de scurtă durată, pe perioade mai lungi, determinate de factori sociali, educaționali sau materiali.

b) de natură externă - cu caracter general

- condiții de viață și activitate:

- influențe sociale negative;

- legislație restrictivă;

- mediu viciat;

- situație socială, familială, materială, culturală dificilă.

VIII. Programul de intervenție personalizat cuprinde o evaluare permanentă după fiecare secvență parcursă, dar și o evaluare finală.

Această evaluare trebuie să aibă stabilite mecanisme de măsurare în orice stadiu de parcurgere a programului. Mai mult, aceste mecanisme să conțină și un mecanism de revizuire și să ducă la realizarea unui obiectiv propus, pentru a putea trece la altul.

Coordonatele evaluării sunt un șir de întrebări la care echipa trebuie să răspundă, astfel:

- De unde s-a pornit? - existența realității:

- Ce s-a întreprins? - acțiuni concrete în funcție de scop și obiective;

- Ce s-a întâmplat cu dezvoltarea elevului deficient? - comportament măsurabil;

- Unde s-a ajuns? - manifestările concrete ale elevului în activitate;

- De ce nu s-a ajuns? - echipa trebuie să caute și să descopere: cauze, motive, factori de risc;

- Unde trebuia să se ajungă? - comportamentul-țintă urmărit (propus);

- Cum s-a acționat de s-a ajuns aici? - ce a fost greșit, de unde a pornit greșeala, cauzele acestor greșeli, ce se poate face pentru eliminarea lor.

- Ce trebuie întreprins mai departe?

- să se continue aceleași acțiuni - parțial sau integral;

- să fie adaptate pe compartimente;

- să fie revizuit - tot programul sau să se înlocuiască o parte din componente;

- să se reia în aceeași formă, adaptat, revizuit, un program nou;

- să se constate că obiectivele, scopul și comportamentele-țintă au fost realizate și să se încerce un nou program, pe alte coordonate.

Programul de intervenție personalizat (PIP) este modalitatea fundamentală în acțiunea de sprijin a copilului elevului deficient (și a celui cu dificultate de învățare) care parcurge o rută școlară alături de toți ceilalți copii. Depinde de echipa care acționează în program, de familia copilului, de școala incluzivă, de societate care să-i accepte pe acești copii. Numai atunci putem afirma – fără a greși - că programul de intervenție personalizat și-a atins scopul, și-a realizat obiectivele, a dus la creșterea și maturizarea socială a unui elev care „vrea să învețe, și poate fi ajutat să învețe”.

Corneliu Drescanu

DREPTURILE PERSOANELOR CU HANDICAP

Acest capitol trebuie început cu o lămurire importantă: prin definiție “handicapul” este rezultatul interacțiunii dintre persoana cu dizabilități și **mediul fizic sau social necorespunzător adaptat (amenajat) nevoilor individuale.**

Orice facilitate acordată substituie o carență socială, datorită căreia individului cu dizabilități îi este limitat dreptul de a participa la viața comunității în condiții egale cu populația majoritară.

De aceea, trebuie acordată o deosebită importanță cunoașterii drepturilor persoanelor cu handicap, reglementate de legislația privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap.

Enumerăm câteva dintre facilitățile, precizate în Legea nr. 448/2006, privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată:

Persoanele cu handicap beneficiază de asistență medicală gratuită, inclusiv de medicamente gratuite, atât pentru tratamentul ambulatoriu, cât și pe timpul spitalizării, în cadrul sistemului de asigurări sociale de sănătate, în condițiile stabilite prin contractul-cadru. **(art. 10)**

În vederea asigurării asistenței de recuperare / reabilitare, persoanele cu handicap au dreptul la:

a) dispozitive medicale gratuite în ambulatoriu, conform listei și în condițiile prevăzute în Contractul-cadru privind condițiile acordării asistenței medicale

în cadrul sistemului asigurărilor sociale de sănătate și a normelor sale de aplicare;

b) servicii gratuite de cazare și masă și pentru însoțitorul copilului cu handicap grav sau accentuat ori al adultului cu handicap grav sau accentuat în unitățile sanitare cu paturi, sanatorii și stațiuni balneare, la recomandarea medicului de familie ori a medicului specialist, asigurate de la Fondul național unic de asigurări sociale de sănătate, conform Contractului-cadru privind condițiile acordării asistenței medicale în cadrul sistemului de asigurări sociale de sănătate;

c) un bilet gratuit de tratament balnear, în cursul unui an, pe baza programului individual de reabilitare și integrare socială și a recomandării medicului de familie sau a medicului specialist.

În termen de maximum 30 de zile de la data depunerii documentației de către persoana cu handicap sau reprezentantul legal al acesteia, casele de asigurări de sănătate au obligația să emită decizia ori aprobarea de plată pentru fiecare dispozitiv medical sau tip de dispozitiv medical acordat persoanelor cu handicap. Contravaloarea prețului de referință pentru produsele menționate se suportă integral din Fondul național unic de asigurări sociale de sănătate, prin casa de asigurări de sănătate de care aparține asiguratul. Numărul biletelor de tratament balnear gratuit care se acordă adulților cu handicap se stabilește proporțional cu numărul potențialilor beneficiari față de numărul total al biletelor de tratament balnear gratuit stabilite prin legea anuală a bugetului asigurărilor sociale de stat.

(art. 11)

Persoanele cu handicap au acces liber și egal la orice formă de educație, indiferent de vârstă, în conformitate cu tipul, gradul de handicap și nevoile educaționale ale acestora. Persoanelor cu handicap li se asigură educația permanentă și formarea profesională de-a lungul întregii vieți. Persoana cu handicap sau, după caz, familia ori reprezentantul legal constituie principalul factor de decizie în alegerea formei și tipului de școlarizare, precum și a unității de învățământ. **(art. 15)**

Educația persoanelor cu handicap este parte integrantă a sistemului național de educație, coordonat de Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului. Educația persoanelor cu handicap se realizează prin unități de învățământ special;

- integrarea individuală în unități de învățământ de masă, inclusiv în unități cu predare în limbile minorităților naționale;

- grupe sau clase speciale compacte, integrate în unități preșcolare și școlare de masă;

- servicii educaționale prin cadrele didactice itinerante / de sprijin;

- școlarizare la domiciliu până la absolvirea studiilor liceale, dar nu mai târziu de împlinirea vârstei de 26 de ani, prin grija Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului;

- educația "la patul de spital", pe durata spitalizării;

- alternative educaționale.

Formele de învățământ enumerate mai sus se pot desfășura și în limbile minorităților naționale. **(art. 16)**

În cadrul procesului de învățământ, indiferent

de nivelul acestuia, persoanele cu handicap au dreptul la:

- servicii educaționale de sprijin;
- dotarea cu echipament tehnic adaptat tipului și gradului de handicap și utilizarea acestuia;
- adaptarea mobilierului din sălile de curs;
- manuale școlare și cursuri în format accesibil pentru elevii și studenții cu deficiențe de vedere;
- utilizarea echipamentelor și softurilor asistive în susținerea examenelor de orice tip și nivel. **(art. 18)**

În vederea asigurării accesului persoanelor cu handicap în unitățile și instituțiile de învățământ, autoritățile publice au obligația să ia următoarele măsuri specifice:

- să promoveze și să garanteze accesul la educație și formare profesională al persoanelor cu handicap;
- să asigure școlarizarea la domiciliu a persoanelor cu handicap nedepășabile pe durata perioadei de școlarizare obligatorie, precum și pregătirea școlară, indiferent de locul în care persoana cu handicap se află, inclusiv prin cadrele didactice de sprijin/itinerante;
- să asigure accesul la formele de educație permanentă, adaptându-le nevoilor educaționale ale persoanelor cu handicap;
- să sprijine cooperarea dintre unitățile de învățământ special sau de masă cu familia și comunitatea, în vederea asigurării unei oferte educaționale care răspunde nevoilor individuale ale persoanelor cu handicap;
- să sprijine pregătirea cadrelor didactice în

vederea adaptării practicilor educaționale pentru elevii cu handicap din grupe sau clase de învățământ obișnuit;

- să asigure posibilitatea practicării unui sport de către orice persoană cu handicap, precum și pregătirea cadrelor didactice în vederea însușirii de către acestea a unor noțiuni medicale și tehnice specifice;

- să asigure servicii educaționale de sprijin pentru persoanele cu handicap și familiile acestora, prin specialiști în domeniul psihopedagogiei speciale;

- să asigure accesul în unitățile și instituțiile de învățământ. **(art. 19)**

În vederea asigurării accesului persoanelor cu handicap la obținerea unei locuințe, autoritățile publice au obligația să ia măsuri pentru introducerea unui criteriu de prioritate pentru închirierea, la nivelurile inferioare, a locuințelor care aparțin domeniului public al statului ori unităților administrativ-teritoriale ale acestuia.

Persoanele cu handicap grav beneficiază de următoarele drepturi:

- acordarea unei camere de locuit, suplimentar față de normele minimale de locuit prevăzute de lege, pe baza contractelor de închiriere pentru locuințele care aparțin domeniului public sau privat al statului ori al unităților administrativ-teritoriale ale acestuia;

- stabilirea chiriei, în condițiile legii, pe baza contractelor de închiriere pentru suprafețele locative cu destinație de locuințe, deținute de stat sau de unitățile administrativ-teritoriale ale acestuia, la tariful minim prevăzut de lege. **(art. 20)**

Persoanele cu handicap grav și accentuat beneficiază de gratuitate pe toate liniile la transportul urban cu mijloace de transport în comun de suprafață și cu metroul. Beneficiază de aceste prevederi și următoarele persoane:

- însoțitorii persoanelor cu handicap grav, în prezența acestora;

- însoțitorii copiilor cu handicap accentuat, în prezența acestora;

- însoțitorii adulților cu handicap auditiv și mintal accentuat, în prezența acestora, pe baza anchetei sociale realizate de către asistentul social din cadrul compartimentului specializat al primăriei în a cărei rază teritorială își are domiciliul sau reședința persoana cu handicap;

- asistenții personali ai persoanelor cu handicap grav;

- asistenții personali profesioniști ai persoanelor cu handicap grav sau accentuat.

Legitimația pentru transportul urban cu mijloace de transport în comun de suprafață este valabilă pe întregul teritoriu al țării, fiind recunoscută de toate regiile de transport local, și este eliberată de direcțiile generale de asistență socială și protecția copilului județene, respectiv locale ale sectoarelor municipiului București, costurile fiind suportate din bugetele județelor, respectiv ale sectoarelor municipiului București. **(art. 23)**

Persoanele cu handicap grav beneficiază de gratuitatea transportului interurban, la alegere, cu orice tip de tren, în limita costului unui bilet la tren accelerat clasa a II-a, cu autobuzele sau cu navele pentru transport fluvial, pentru 12 călătorii dus-întors

pe an calendaristic. Beneficiază de aceste prevederi și următoarele persoane:

- însoțitorii persoanelor cu handicap grav, numai în prezența acestora;
- asistenții personali ai persoanelor cu handicap grav.

Persoanele cu handicap accentuat beneficiază de gratuitatea transportului interurban, la alegere, cu orice tip de tren, în limita costului unui bilet la tren accelerat clasa a II-a, cu autobuzele sau cu navele pentru transport fluvial, pentru 6 călătorii dus-întors pe an calendaristic.

Persoanele cu afecțiuni renale care necesită hemodializă în alte localități decât cele de domiciliu beneficiază de gratuitatea transportului interurban, la alegere, cu orice tip de tren, în limita costului unui bilet la tren accelerat clasa a II-a, cu autobuzele sau cu navele pentru transport fluvial și peste numărul de călătorii prevăzut, în funcție de recomandarea centrului de dializă. Beneficiază de aceste prevederi și asistenții personali sau însoțitorii persoanelor cu handicap care necesită hemodializă. **(art. 24)**

Persoanele cu handicap beneficiază de protecție împotriva neglijării și abuzului, indiferent de locul unde acestea se află. În cazul în care persoana cu handicap, indiferent de vârstă, este în imposibilitate totală sau parțială de a-și administra bunurile personale, aceasta beneficiază de protecție juridică sub forma curatelei și de asistență juridică. **(art. 25)**

Persoanele adulte cu handicap grav sau accentuat pot beneficia de credit a cărui dobândă se suportă din bugetul de stat, prin transferuri de la

bugetul Autorității Naționale pentru Persoanele cu Handicap la bugetele direcțiilor generale de asistență socială și protecția copilului județene, respectiv locale ale sectoarelor municipiului București, în baza unui contract privind angajamentul de plată a dobânzii pentru achiziționarea unui singur autovehicul și pentru adaptarea unei locuințe conform nevoilor individuale de acces, cu condiția plății la scadență a ratelor creditului, dar și cu condiția ca valoarea creditului să nu depășească 10.000 de euro, iar returnarea creditului să nu depășească 10 ani. În cazul achiziționării de autovehicule adaptate special pentru transportul persoanelor cu handicap netransferabile, dependente de scaunul cu roțile, valoarea creditului nu poate depăși 20.000 de euro, perioada de rambursare fiind de 15 ani. **(art. 27)**

Persoanele cu handicap, deținătoare de autoturisme adaptate handicapului, precum și persoanele care le au în îngrijire beneficiază de scutire de la plata tarifului de utilizare a rețelelor de drumuri naționale, prevăzut în Ordonanța Guvernului nr. 15/2002 privind introducerea tarifului de utilizare a rețelei de drumuri naționale din România. **(art. 28)**

Angajarea persoanei cu handicap în muncă se realizează în următoarele forme:

- pe piața liberă a muncii;
- la domiciliu;
- în forme protejate. **(art. 79)**

Notă: Acest capitol a fost inserat în lucrare, fiind considerat util a fi făcut cunoscut familiilor persoanelor cu dizabilități.

O POVESTE

- pentru cei ce vor să ia exemplu -

Povestea mea începe să se contureze încă din primele luni de viață. M-am născut în anul 1992, în Orașul Iași. Încă din prima săptămână, mama și-a dat seama că eu am probleme de vedere.

La început, părinții mei au trecut prin momente grele, deoarece în familie nu mai fusese nici un nevăzător. După ani de zile, în care au umblat cu mine pe la medici, și-au dat seama că nu mai pot nădăjdui într-o minune.

Când am împlinit trei ani, am început să merg la grădiniță și din acel moment viața a început să prindă un altfel de contur. La șapte ani, am mers la școala pentru copii cu deficiențe vizuale. Acest lucru se petrecea în luna martie a anului 1999. Aici, am întâmpinat o situație ce nu se petrecuse cu nici un alt elev. Fiindcă venisem mai târziu la școală, am fost nevoită să învăț alfabetul braille în vacanța de vară, pentru ca anul următor – în urma unui examen – să fiu admisă în clasa a II –a. Acest fapt m-a ajutat să recuperez un an și să termin școala mai repede. Mai apoi, la opt ani, școala a avut parte de o surpriză: În instituție a avut loc primul reportaj realizat de TVR Iași, filmare făcută de o realizatoare care mă filmase pe mine, pe când aveam cinci ani.

După ani în care - eu și părinții mei - ne-am zbatut pe la instituții ca eu să pot lua lecții de canto, am cunoscut în clasa a IX-a „plăcerea gloriei”, datorită unui profesor ce a știut să nu se uite la aparențe și a acceptat să se ocupe de mine.

În anul II – pe care îl frecventam la Școala de Arte din Iași – au început să apară și primele succese. Primul Premiu I l-am obținut la Festivalul folcloric pentru copii și tineret „Dobroge, Mândră Grădină” – ediția 2009. La acest festival – concurs, i-am cunoscut pe membrii Asociației IHTIS, cu care am socializat foarte bine.

În cele câteva rânduri scrise, am încercat să creionez povestea vieții mele din care toți părinții ce au copii cu dizabilități ar trebui să învețe.

Aș vrea să mărturisesc că, în cei șapte ani, în care am stat departe de părinții mei, mi-a fost foarte greu (doar șapte, întrucât clasele a II-a, a III-a, a IV-a și a V-a - am stat împreună cu mama, cu chirie, în Orașul Tg. Frumos - unde se află cea mai apropiată școală specială pentru elevi cu deficiențe de vedere).

Începând din acest an, sunt studentă la Psihopedagogie Specială, intenționând ca peste un an să mă înscriu și la Conservator.

În încheiere, aș sfătui toți părinții să aibă grijă de copiii lor și, indiferent dacă aceștia au sau nu o afecțiune, le-aș spune să-i obișnuiască și să-i facă mai atenți la persoanele din jur, deoarece destinul își are mersul lui. Copiilor nevăzători, mai mici decât mine, le-aș propune o atenție deosebită din partea familiei și a școlii.

După părerea mea, școlile de nevăzători ar trebui să facă schimb de experiență cu școlile din învățământul de masă, pentru ca oamenii și, mai ales, copiii să își facă despre noi o impresie lipsită de inhibițiile anormalității.

Roxana Poiană

RĂZBOIUL VIEȚII

Războiul vieții a născut eroi:
Sunt eu, ești tu, e el și suntem noi,
Trăiesc o vreme și dispar apoi.
Ce dacă viața merge înainte fără noi.

Ea naște înainte omul chiar de toate
E conștientă c-a născut o moarte.
Vei spune vieții hotărât un NU
Să-ntorci destinul așa cum ai vrea tu,
Să schimbi de poți răul în bine
Doar dacă binele e sufletul din tine.

Și-ntr-un război al nostru sau al sorții,
Privind la Dumnezeu, privind cu toții,
Vom înțelege că ne-așteaptă un trofeu:
Eternitatea binelui în fața unui rău.

Poet:
Nicu Anton

PORTRET DE VOLUNTAR

Activitățile Proiectului “CE POT FACE EU PENTRU COMUNITATE” au fost inițiate, implementate și gestionate direct de către noi - persoane cu dizabilități fizice severe.

Însă, în spatele nostru stau zilnic asistenții noștri personali, al căror ajutor fizic înseamnă un voluntariat permanent în cadrul asociației și al comunității. Fără voluntariatul lor, inițiativele noastre nu s-ar ridica la standardul dorit.

De aceea, se cuvine să evidențiem rolul important jucat în viața personală dar și în cea socială, de părinții noștri, care își însușesc cu adevărat rolul asistentului personal fără a ne îngrădi nicidecum dreptul la autonomie sau auto-reprezentare.

De nenumărate ori, efortul fizic și financiar al asistenților noștri personali este sinonim cu sacrificiul.

2011 - Anul European al Voluntariatului, înseamnă pentru noi o șansă oportună de a ne exprima mulțumirile, admirația și recunoștința față de părinții noștri dragi.

VĂ MULȚUMIM !

AUTO - REPREZENTAREA

- factor esențial al integrării -

REZULTATE

- O petiție adresată domnului primar, pentru accesibilizarea corespunzătoare a orașului Dorohoi – redactată și semnată de participanții la masa rotundă;

- Depunerea unei solicitări la Mitropolia Iașilor și Moldovei, pentru obținerea unei binecuvântări din partea Înaltpreasfințitului Părinte Teofan, adică, o recunoaștere oficială a Asociației IHTIS ca asociație socio-culturală ortodoxă;

- Un nou parteneriat cu Clubul Copiilor și Elevilor din Dorohoi, pentru activitățile culturale din cadrul proiectului, în privința realizării unui imn al festivalului TREC MAGII PRIN VATRA MOLDOVEI, precum și un imn al Asociației IHTIS;

- Propunerea inițierii de noi acțiuni publice pentru familiarizarea cetățenilor cu prezența persoanelor cu dizabilități active în mijlocul societății;

- Redactarea de materiale informative pentru promovarea în mass-media a activismului social al membrilor Asociației IHTIS;

- Informarea în ceea ce privesc drepturile persoanelor cu handicap și responsabilizarea asistenților personali de a se implica vizibil în procesul integrării sociale a fiilor / fiicelor lor;

- Păstrarea legăturii între participanții la masa rotundă, în sprijinul organizării altor acțiuni socio-culturale pentru copiii și tinerii cu dizabilități.

Mulumiri sincere tuturor celor ce alcătuiesc acum grupul dorohoienilor care POT FACE ceva PENTRU COMUNITATE și apreciere deplină partenerilor, susținătorilor și celor doi harnici voluntari - Amalia și Cosmin.

Împreună, persoane de toate vârstele, cu și fără dizabilități, am făcut posibilă această zi - o zi a normalității, ilustrată în paginile acestei lucrări.

Ce înălțător ar fi, ca ducând dorul acestei zile, să punem la cale noi proiecte, clădind împreună și cu ajutorul lui Dumnezeu o comunitate dreaptă, normală și demnă de vremurile ce vor veni.

ASOCIAȚIA IHTIS

RO14RNCB0044002865610001
BCR - Agenția Dorohoi

Website: <http://asociatia-ihtis.ro/>
E-mail: asociatiaihtis@yahoo.com
Tel/Fax: +4 021 684 44 77
Mobil: 0767732077

**Susținător al misiunii Asociației IHTIS:
FUNDAȚIA ERSTE**